

JÓZSEFVÁROSI ÓVODÁKBA JÁRÓ GYEREKEK SZOCIÁLIS STÁTUSZÁT MUTATÓ INDIKÁTOROK - 2024

2025. JANUÁR 20.

MEGRENDELŐ:

JÓZSEFVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT

SZERZŐK:

LACZKOVICH ANNA, VÁRADI BALÁZS

TARTALOMJEGYZÉK

A projekt leírása	3
Kerületi óvodák – Intézményi változások	4
Kerületi óvodák létszámának változása	5
Kerületi óvodákba járó roma és külföldi gyermekek.....	6
Eltérések az óvodák között	6
Eltérések az óvodai csoportok között	12
Továbbtanulás	13
Hiányzások	19
Alacsonyan iskolázott szülők kerületi óvodákba járó gyermekei	21
Kerületi óvodákba járó rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek.....	23
Kerületi óvodákba járó sajátos nevelési igényű gyerekek	26
kerületi óvodákba járó hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	29
Összefoglaló eredmények.....	32
Felhasznált irodalmak listája	34
Függelék.....	36

Az alábbi jelentés a józsefvárosi óvodakörzet-módosítások során az óvodákba járó gyermekek szociális összetételében bekövetkezett változásokat foglalja össze 2018 és 2024 között immár negyedik alkalommal. A körzet-átalakítás mindkét hullámának hatásai megjelennek a prezentált eredményekben. Ez a jelentés a korábban elvégzett munkáknak a 2024 október 1-jéig beiratkozottak adataival, illetve a korábban, 2024 decemberében leadott anyagnak egy köztes, 2025 januári adatmódosítást is beépítő változata, mely olyan mutatókat is tartalmaz (roma gyermekek, illetve külföldi gyermekek száma, nem iskolázott szülők gyermekeinek száma), melyekről csak az egy évvel korábbi jelentésben rendelkezünk adatokkal; és olyan mutatókat is (gyermekek hiányzása, iskolai továbbtanulása), melyekről a korábbi jelentéseinkben egyáltalán nem rendelkezünk adatokkal.¹

A PROJEKT LEÍRÁSA

A Józsefvárosi Önkormányzat megbízásából a Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet 2020 novemberében azt a feladatot vállalta, hogy térképre viszi azokat a demográfiai és szocio-ökonómiai adatokat, melyekből kiindulva a beóvodázási körzeteket a térbeli társadalmi egyenlőtlenségeket jobban figyelembe vevő, igazságosabb, inkluzívabb módon tudják a Józsefvárosi Önkormányzat döntéshozói újrarajzolni. Ennek a folyamatnak a második fázisa 2021-ben indult azzal a céllal, hogy frissebb adatok alapján, további korrekciókat lehessen létrehozni a beóvodázási körzetek határain, tovább csökkentve ezzel a területi egyenlőtlenségek által okozott óvodai szegregáció mértékét. A munka eredményeként Józsefváros Önkormányzata a beóvodázási körzeteket két lépésben módosította, először a 2021-es beóvodázási időszakot megelőzően², majd 2022 év elején a 2022. évi beóvodázási időszak előtt³. Az adminisztratív átalakítással párhuzamosan Józsefváros Önkormányzata a Rosa Parks és a Partners Hungary Alapítványokkal együttműködve két és fél éven át tartó, a COVID miatt meghosszabbított óvodafejlesztési programot hajtott végre, *Befogadó Óvodák* néven.⁴

¹ A 2025-ös januári adatmódosításra azért került sor, mert a 2024 decemberében elküldött jelentés adatai alapján azt azonosította a megrendelő Önkormányzat, hogy néhány óvodától kapott, elsősorban a roma gyermekek számával kapcsolatos adatok nem pontosan tükrözték a tényeket. Ennek kiküszöbölésére, az Önkormányzat felkérésére ismételt adatfelvételre került sor. Ez a 2025 januárjában készült változat már ezeket az adatokat tartalmazza.

² 2021-es Előterjesztés:

https://jozsefvaros.hu/pdfjs/web/viewer.html?file=https://jozsefvaros.hu/downloads/2022/05/2215_2021_03_25_150_eloterjesztes.pdf?ver=20220510131314

2021-es Határozat:

https://jozsefvaros.hu/pdfjs/web/viewer.html?file=https://jozsefvaros.hu/downloads/2022/05/2214_2021_15_0_a_jozsefvarosi_onkormanyzat_altal.pdf?ver=20220510131313

³ 2022-es Előterjesztés:

https://jozsefvaros.hu/pdfjs/web/viewer.html?file=https://jozsefvaros.hu/downloads/2022/05/5998_2022_03_28_90_a_jozsefvarosi_ovodak_atservezeserol_eloterjesztes.pdf?ver=20220510234313

2022-es Határozat:

https://jozsefvaros.hu/pdfjs/web/viewer.html?file=https://jozsefvaros.hu/downloads/2022/05/5997_2022_90_a_jozsefvarosi_ovodak_atservezeserol.pdf?ver=20220510234312

⁴ <https://www.rosaparks.hu/ovodai-inkluzios-programok/>

A Budapest Intézet azóta háromszor is monitoring jelentésekben vizsgálta az inklúzió alakulását a Józsefvárosi óvodákban. Ebben a 2024-es beiratkozásig naprakész jelentésben az óvodák közötti egyenlőtlenségekben bekövetkezett változásokat az adott óvodába járó gyerekek nyolcféle nemzetiségi- és státuszmutatója alapján mutatjuk be, mely adatokat a Józsefvárosi Óvodák biztosítottak számunkra.⁵ Ezek: az intézmény dolgozói által romának ítélt, az alacsonyan iskolázott háztartásokból kikerülő, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) jogosult gyerekek száma, a sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI) száma, illetve a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű (HH és HHH) gyermekek száma. Utóbbi négy mutatót elsősorban a korábbi monitoring jelentésekkel való összehasonlíthatóság érdekében, azok korábbi szerkezetét megtartva, csupán kisebb változtatásokkal, a 2024-es évre vonatkozó frissítéssel közöljük. Ezek a mutatók, mint alább tárgyaljuk, különböző előnyökkel és hátrányokkal bírnak és különböző minőségben és évekre állnak rendelkezésünkre. **A jelentés további részeiben bemutatjuk, hogy az SNI, RGYK és HH arányra vonatkozó indikátorok esetében csökkent a kerületi átlagtól való átlagos eltérés mértéke, ami arra utal, hogy a kerület óvodái az odajáró gyermekek e státuszait tekintve 2018 és 2024 között közelebb kerültek egymáshoz. Ezzel szemben az újonnan beíratott roma gyerekek és az NSZH arányra vonatkozóan a kerületi átlaghoz viszonyítva növekedést tapasztalhatunk.**

Az RGYK, a HH és a HHH mutatók tekintetében érdemes óvatosan kezelni a 2021-es és 2022-es eredményeket, mivel ezen jogosultságok időtartama 2020. november 4 és 2022. június 30- között a veszélyhelyzetre való tekintettel automatikus meghosszabbításra került; a jogosultságok 2022. augusztus 31-ével jártak le.⁶ Az RGYK-ra jogosult, HH-s és HHH-s gyerekek számában a 2022 szeptemberi adatokban ebből fakadóan jelentős csökkenés figyelhető meg.

KERÜLETI ÓVODÁK – INTÉZMÉNYI VÁLTOZÁSOK

Az áttekinthetőség érdekében az óvodakörzetek újrarájzolásával párhuzamos intézményi változásokat ebben az alfejezetben foglaljuk össze: 2019-ben bezárták a Szivárvány, 2020-ban a Kincskereső tagóvodát. 2022-ben a Napsugár óvoda és a Gyerek-Virág óvoda összevonásából létrejött a Napvirág óvoda. A Hétszínvirág és Várunk Rád tagóvodák új nevet kaptak: jelenleg előbbi Tündérkert, utóbbi Mackóvár névre hallgat. Az intézményi változások hatására a józsefvárosi óvodák száma 14-ről (2018) 11-re (2023) csökkent. A követhetőség érdekében a következőkben minden óvodára a legfrissebb elnevezéssel hivatkozunk, függetlenül attól, hogy adott évben éppen hogyan hívták őket.

⁵ Jelen riportnak nem képez ugyan tárgyat, de az itt közölt indikátorokat jövőre tervezzük a bölcsődékből az óvodákba történő továbbtanulási információkkal is frissíteni.

⁶ 556/2020. (XII. 4.) Korm. rendelet

<https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A2000556.KOR&targetdate=20210523&printTitle=556/2020.%20%28XII.%204.%29%20Korm.%20rendelet>

KERÜLETI ÓVODÁK LÉTSZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA

2018 és 2024 között folyamatosan és jelentősen (1313-ról 1012-re) csökkent a kerületi óvodába járó gyerekek összlétszáma. Ez a szám részben demográfiai csökkenésből fakadt, részben abból, hogy a józsefvárosi gyermekek egy nem elhanyagolható részét nem kerületi önkormányzati óvodába küldik. 2024-ban népességnylvántartási adatok alapján a józsefvárosi óvodaköteles gyerekek száma 399, míg 2023-ban ugyanez a létszám 480 fő volt. A 399 főből 322 fő frissen, tehát 2024. szeptember 1-jétől kezdve óvodaköteles. A halasztók száma 2024-ben 70 fő volt, mely 4 fővel több mint egy évvel korábban. Ezek az adatok viszonyíthatók ahhoz, hogy míg 2023-ban az újonnan beíratott gyerekek száma 386, addig ugyanez a szám 2024-ben 347 fő volt, míg az óvodai összlétszám 1012 volt 2024. októberében. A 2020-2024 közötti időszakban, tehát a „Befogadó Óvodák” program kezdetétől, a létszámcsökkenés intenzitása láthatóan alábbhagyott. Míg 2018-ról 2020-ra a józsefvárosi óvodások összlétszáma körülbelül 16%-kal csökkent, addig ugyanez a változás 2020 és 2024 között csupán 8% körül alakult. Ezt támasztja alá egy, a Józsefvárosi Önkormányzat által készített hatástanulmány is, mely megállapította, hogy az óvodaköteles népesség számához viszonyítva a „Befogadó Óvodák” projekt bevezetését követően a józsefvárosi óvodákba járó gyerekszám sokkal inkább stagnált, mintsem csökkent, míg a beavatkozást megelőzően egyértelmű csökkenés volt megfigyelhető (Józsefváros Önkormányzata, 2023).

A kerületi összlétszám mellett egy-egy tagóvodán belül is látunk változást: míg a Csodaszigetbe, Százszorszépbe, Tündérkertbe és a Virágkoszorúba járó gyerekek száma nőtt 2018-hoz képest, addig a Mesepalota, Pitypang, Tá-Ti-Ka és a Mackóvár óvodásainak száma láthatóan csökkent (utóbbi óvodában a csökkenés oka a megrendelőnk közlése szerint egy szándékos, a káros elkülönülés ellen tett önkormányzati lépés volt). A 2021-es évet megelőző csökkenést és a 2022-ig tartó növekedést követően, 2023-ra és 2024-re a Százszorszépbe járó gyerekek száma visszaállt a körülbelüli 2020-as szintre. A Katicába járó gyerekek száma bár 2019-től 2023-ig folyamatosan nőtt, 2024-re mégis a megfigyelt évek legalacsonyabb létszámát érte el.

1. Táblázat - Józsefvárosi óvodák létszáma 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Csodasziget	69	72	78	82	81	86	79
Katica	130	124	128	126	139	133	116
Kincskereső	89	79			megszűnt		
Mesepalota	119	117	111	111	104	103	86
Székhelyóvoda	90	83	78	82	88	93	83
Napsugár	76	75	70	60		megszűnt	
Napvirág (volt Gyerek-Virág és Napsugár)	83	81	76	79	93	86	72
Pitypang	141	118	115	118	115	125	118
Százsorszép	127	140	132	126	139	135	137
Szivárvány	33				megszűnt		
Tá-Ti-Ka	109	100	85	79	83	76	85
Tündérvirág (volt Hétszínvirág)	66	64	86	78	76	74	73
Mackóvár (korábbi Várunk Rád)	96	81	71	69	73	68	74
Virágkoszorú	85	76	73	81	89	78	89
Kerületi összlétszám	1313	1210	1103	1091	1080	1057	1012

KERÜLETI ÓVODÁKBA JÁRÓ ROMA ÉS KÜLFÖLDI GYERMEKEK

ELTÉRÉSEK AZ ÓVODÁK KÖZÖTT

Az intézményvezetők által romának vélt tanulók arányának alakulása egy, a magyar oktatástatisztikában régóta használt, de inherensen bizonytalan, potenciálisan torzított mércéje a romákkal szembeni szegregáció mértékének. A józsefvárosi óvodákkal kapcsolatban erről három időpontban felvett információval bírunk. Az első, melyet az Önkormányzat bocsátott a rendelkezésünkre, 2020-as, a Rosa Parks Alapítvány gyűjtötte, a Befogadó óvodák program előkészületi szakaszában, és sajnos nem kizárható, hogy a szervezeti átalakításokkal kapcsolatos várakozások befolyásolták, torzították. A másodikat előbb 2023, a harmadikat 2024 őszén mi magunk vettük fel (a kérdőívet ld. a függelékben)⁷: 2023-ban a tagintézmények vezetői az adatfelvevő kérdőív kiosztásával párhuzamosan egy, a nemzetiségi adatok azonosításával, jogi státuszával kapcsolatos, egy, amúgy is tervezett továbbképzésben vettek részt, melyet a Rosa Parks Alapítvány szakembere tartott. 2024-re néhány tagóvoda élére új igazgatókat neveztek ki, akik ezen a képzésen értelemszerűen nem vettek részt. Az ő

⁷ 2023-ban a kérdőívben, az évről-évre történő későbbi vizsgálatokat előkészítve a nem roma, idegen anyanyelvű gyermekek arányára és a csoportok közötti arány-különbségekre is rákérdeztünk, de mivel az elsőről csak korlátozottan (21-23), a másodikról egyáltalán nem volt *ex ante* adatunk, ezeket a változásokat csak 2023-tól kezdődően vizsgálhatjuk. 2024-ben a korábbi kérdőívet kiegészítettük a gyerekek hiányzási adataira és továbbtanulására vonatkozó kérdésekkel is. Ez utóbbiakat jelen riportban is ismertetjük, ugyanakkor ezek csak a későbbi évek során szolgálhatnak majd összehasonlítás alapjául.

felkészítésüket a korábbi workshop tematikája alapján telefonon végezték el a Budapest Intézet munkatársai. Ez alapján a tagóvodavezetők elsősorban név, borszín, és más jegyek alapján (adott esetben visszamenőleg) becsülték meg az óvodába és csoportokba járó roma és más nemzetiséghez tartozó gyerekek számát. Ezeket az adatokat tudjuk arra használni, hogy a 21-ben, 22-ben, 23-ban és 24-ben felvett gyermekcsoportok összetételének változását vizsgáljuk vele.

Mind az újonnan beiratkozó roma gyerekek száma, mind aránya csökkent 2021-hez képest a kerület egészében.⁸ A frissen beóvodázott roma gyerekek arányának tekintetében a 2. táblázatban látható, hogy míg 2021 és 2023 között sikerült a kerületi átlagtól való legalább 5 százalékpontos eltéréseket csökkenteni, addig 2023 és 2024 között mindkét esetben romlás következett be. A legnagyobb eltérést mutató óvodák száma ugyanis az 5 százalékpontos eltérések esetében, mind a pozitív, mind a negatív irányú eltérések esetében négyre emelkedett (1. ábra), jelezve ezzel az óvodák közötti különbségek növekedését.

A kerületi átlaghoz képest jó státuszú óvodának számított 2021-ben a Katica, a Pitypang és a Csodasziget; ebből két óvoda esetében jelentősen csökkent a kerületi átlaghoz képesti eltérés (igaz, mind a Katica, mind a Csodasziget esetében negatív előjelűre fordult át). A legmagasabb roma arányokkal a Székhelyóvoda, a Napsugár és a Napvirág rendelkeztek 2021/22-ben. A Napvirág óvoda esetében jelentősen sikerült csökkenteni a kerületi átlaghoz való eltérést (a körülbelül 20 százalékpontos többletet 10 százalékpont alá). A Székhelyóvoda esetében pedig több mint 10 százalékponttal csökkent a roma gyerekek többlete a kerületi átlaghoz képest. A Virágkoszorú és Csodasziget óvodák esetében nem történt jelentős arány-elmozdulás. A Tá-Ti-Ka óvoda esetében a kerületi átlaghoz képest 2023-ig a roma gyerekek aránya kissé növekedett, majd 2024-re jelentősen lecsökkent. Míg a Százszorszép óvodában a roma gyerekek aránya fokozatosan nőtt, addig a Mackóvár óvoda esetében jelentős arány-csökkenés figyelhető meg. A Mesepalota esetében nem volt 2021-ből rendelkezésre álló adat, 2022 és 2024 között viszont nőtt a roma gyerekek aránya, csakúgy, mint a kerületi átlagtól való eltérés. A más nem roma, idegen anyanyelvű (külföldi) gyerekek arányaival kapcsolatos táblázat és ábra a Függelékben található. Tekintve, hogy a jelenlegi módszertannal vizsgált időszak nem fed le hosszú időtávot, igazán jó képet majd az egy-két év múlva frissülő adatgyűjtéssel adhatunk.

⁸ Míg 2021-ben a frissen beiratkozó gyerekek száma 444 volt, addig ez a szám 2024-re fokozatosan 347-re csökkent. Ehhez képest az újonnan jelentkező roma gyerekek száma ebben az időszakban 145-ről 87-re csökkent. Ezzel a 32%-os roma arány 25% körülre csökkent, ahogy az a 2. táblázatban is látható.

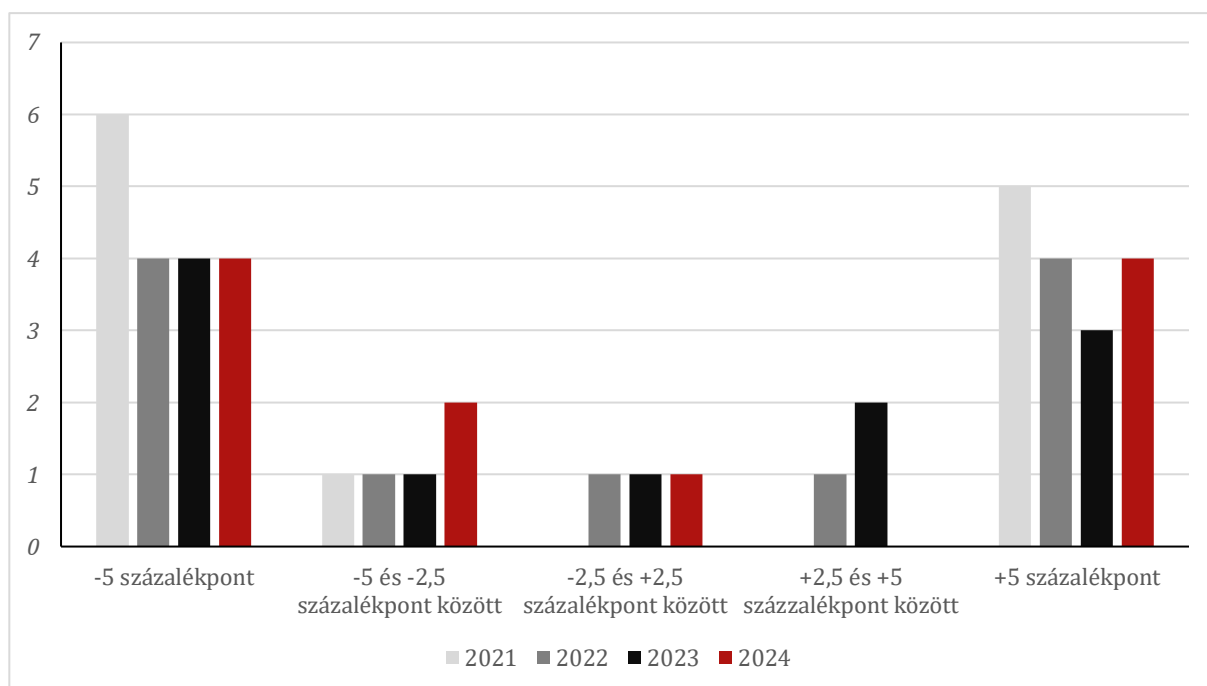
2. Táblázat – Frissen beíratott roma gyerekek aránya óvodánként 2021-2024⁹

	2020		2021		2022		2023		2024	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	-	-	16.7%	16.0%	18.3%	11.7%	31.7%	2.5%	29.7%	-0.9%
Pitypang	14.3%	17.7%	13.2%	19.5%	9.5%	20.5%	10.3%	23.9%	6.1%	22.8%
Tá-Ti-Ka	25.9%	6.1%	25.8%	6.9%	34.3%	-4.2%	37.5%	-3.3%	17.9%	11.0%
Mesepalota	-	-	-	-	24.3%	5.7%	20.8%	13.4%	40.0%	-11.2%
Csodasziget	42.9%	-10.9%	18.9%	13.7%	22.0%	8.0%	42.9%	-8.7%	33.3%	-4.5%
Virágkoszorú	51.6%	-19.6%	36.5%	-3.9%	26.5%	3.5%	31.4%	2.8%	12.9%	15.9%
Százszorszép	33.3%	-1.3%	44.4%	-11.8%	46.2%	-16.1%	49.1%	-14.9%	51.9%	-23.1%
Székhelyóvoda (Napraforgó)	-	-	60.9%	-28.2%	51.4%	-21.3%	65.5%	-31.3%	44.0%	-15.2%
Mackóvár (volt Várunk Rád)	70.8%	-38.8%	42.9%	-10.2%	30.8%	-0.7%	18.2%	16.0%	5.6%	23.3%
Napvirág (volt Gyerek-Virág és Napsugár)	-	-	-	-	50.0%	-19.9%	43.5%	-9.3%	33.3%	-4.5%
Tündérvirág (volt Hétszínvirág)	23.5%	8.5%	38.9%	-6.2%	39.5%	-9.4%	36.7%	-2.5%	39.3%	-10.5%
Napsugár	63.6%	-31.6%	76.9%	-44.3%	megszűnt					
Gyerek-Virág	39.3%	-7.3%	54.3%	-21.7%	megszűnt					
Kincskereső	megszűnt									
Szívárvány	megszűnt									
Kerületi átlag	32.0%		32.7%		30.1%		34.2%		28.8%	

⁹ Az „eltérés” oszlopban minden mutató táblázatának esetében a kerületi átlag és az adott óvoda arányának különbsége látható. Negatív előjellel azok az eltérések szerepelnek, ahol adott óvodában az adott mutatóra vonatkozó érték meghaladja a kerületi átlagot, és így az „átlagosnál” rosszabb összetétel-arányt mutatnak.

1. Ábra - Óvodák száma a kerületi frissen beíratott roma gyerekek arányának átlagtól való eltérés mértéke szerint

A fenti mutatókkal az óvodák közötti etnikai elkülönítést nem kifejezetten lehet megragadni, így ennek méréséhez a magyar kontextusban Kertesi és Kézdi (2009) által használt, az oktatási szegregációs szakirodalommal való összevetést lehetővé tevő ún. *szegregációs indexet* számoltunk. A szegregációs index azt mutatja meg, hogy a többségi és kisebbségi csoportok közötti véletlenszerű kontaktusok valószínűsége hány százalékkal kisebb annál, amekkora abban az esetben lenne, ha a kisebbségi (vagy a többségi) tanulók eloszlása egyenletes lenne Józsefváros óvodáiban.¹⁰ Más szóval, jelen esetben az index azt mutatja meg, hogy mennyire csoportosulnak csak bizonyos óvodákba a roma (vagy külföldi) gyerekek. Az index nulla és egy közötti értéket vehet fel: nullát, ha nincs szegregáció, egyet, ha teljes szegregáció van. A mutatót a józsefvárosi óvodákba járó gyerekek összlétszámából, valamint a két kisebbséghez (romák, illetve külföldiek) összlétszámából és arányából az alábbi módon számoltuk ki:

¹⁰ Ebben az esetben kisebbség alatt bármilyen kisebbségi csoportot érthetünk. Jelen tanulmányban egyrészt a romák, másrészt a más nemzetiséghez tartozók (külföldiek) kisebbségi csoportjait vizsgáltuk. Bár elvileg ilyen mutatót minden gyermekcsoportra lehet számolni, a magyar oktatásgazdaságtani irodalomban csak a bevalláson alapuló roma-aránnyal kapcsolatban szokták megadni – mi is így tettünk.

$$S_{zj} = \frac{p_j - (\sum_{o=1}^o \frac{Gy_{jo} - K_{jo}}{Gy_j - K_o} * p_{jo})}{p_j} \quad 0 \leq S_{zj} \leq 1^{11}$$

Mint fent említettük, mutatónkat a Rosa Parks Alapítvány szakembere által tartott felkészítő foglalkozáson elhangzottak mentén, a tagóvodavezetők által visszamenőlegesen is összegyűjtött adatok alapján készítettük el.

A szegregációs indexek eredményei a 3. táblázatban láthatók.

¹¹ S_{zj} : Óvodák közötti szegregációs index;

P_j : A roma/külföldi gyerekek aránya Józsefvárosban (összesen),

P_{jo} : A roma/külföldi gyerekek aránya Józsefváros adott óvodájában,

Gy_{jo} : A gyerekek száma Józsefváros adott óvodájában,

Gy_j : A gyerekek száma Józsefvárosban (összesen),

K_{jo} : A roma/külföldi gyerekek száma Józsefváros adott óvodájában,

K_j : A roma/külföldi gyerekek száma Józsefvárosban (összesen),

$\sum_{o=1}^o \frac{Gy_{jo} - K_{jo}}{Gy_j - K_o}$: Az óvodai kisebbséghez tartozó gyerekek arányának összege.

3. Táblázat – Az óvodák közötti szegregációs index alakulása Józsefvárosban, 2020-2024

	Romák	Külföldiek
2024-ben teljes óvodai létszám ¹²	0.140	0.060
2024-ben újonnan beíratottak ¹³	0.124	0.073
2023-ban a teljes óvodai létszám ¹⁴	0.059	0.055
2023-ban újonnan beíratottak ¹⁵	0.102	0.056
2022-ben újonnan beíratottak ¹⁶	0.076	0.171
2021-ben újonnan beíratottak ¹⁷	0.154	0.119
2020-as adatfelvétel a teljes óvodai létszámról	0.148	-

Mind a romák, mind a külföldi gyerekek esetében kifejezetten alacsony az óvodák közötti elkülönítés foka és előtte-utána szempontból 2023-ig minden esetben javuló tendenciát láthatunk. Ugyanakkor a roma gyerekek esetében, a pozitív tendenciát az óvodai igazgatók adatfelvétele alapján 2023 és 2024 között romlás váltotta fel. Míg, ha a Rosa Parks 2020-as adatfelvételét hasonlítjuk a 2023-as teljes óvodai létszámhoz, 60%-os index-csökkenést tapasztalunk, addig, ha ugyanezt az adatfelvételt a 2024-eshez, a csökkenés már csupán 5%-os. Mind a 2020 és 2023, mind a 2023 és 2024 közötti változás szignifikánsnak tekinthető. Ha ugyanezt az adatfelvételt a 2023-ban újonnan beóvodázott gyerekek számához viszonyítjuk, akkor pedig az észlelt csökkenés 31%-os, 2024-hez képest pedig 16%-os a szegregációs indexben.

Ha a mutatót csak a már egységes módszertannal, 2021-től hasonlítjuk össze a két csoportban, akkor azt láthatjuk, hogy a 2021 és 2022 közötti csökkenő szegregációs tendencia 2023-tól újra növekedni kezdett.

A külföldi gyerekek esetében a 2024-ben újonnan beóvodázott és az összóvodai létszám közötti különbség elhanyagolható, a 2021-ben újonnan beóvodázottak és a 2024-ben újonnan beóvodázottak közötti elkülönülés foka jelentős mértékben, közel felére csökkent, tehát a külföldi gyerekek esetében a szegregációs indexben mindenképpen erős javulás volt megfigyelhető 2021-hez képest. 2023 és 2024 között ugyanakkor látható egy gyenge romlás a szegregációs indexben, ez a változás semmiképpen sem tekinthető szignifikánsnak, továbbá valószínűleg betudható a háború következtében megnövekedett, elsősorban ukrán, külföldi gyerek-számnak. Mindkét mutató esetében fontos hangsúlyoznunk, hogy még a legmagasabb értékeket mutató 2024-ben is a szegregáció kifejezetten alacsony fokú az óvodák között: viszonyításként, az SNI, HH és HHH aránnyal mért szegregációs index értéke az 1-8.-ig terjedő általános iskolai évfolyamokon 2022-ben ebben a sorrendben 0.28, 0.40 és 0.36

¹² A tagóvodák által legkésőbb 2024. november 11-ig megküldött adatok alapján, mely alapján a 2024-as összóvodai létszám 1020 fő volt.

¹³ A tagóvodák által legkésőbb 2024. november 11-ig megküldött adatok alapján.

¹⁴ A tagóvodák által legkésőbb 2023. november 2-ig megküldött adatok alapján, mely alapján a 2023-as összóvodai létszám 1068 fő volt.

¹⁵ A tagóvodák által legkésőbb 2023. november 2-ig megküldött adatok alapján.

¹⁶ A tagóvodák által legkésőbb 2023. november 2-ig megküldött adatok alapján.

¹⁷ A tagóvodák által legkésőbb 2023. november 2-ig megküldött adatok alapján.

értékeket mutatott (Varga, 2024).

ELTÉRÉSEK AZ ÓVODAI CSOPORTOK KÖZÖTT

Gyakran az általános iskolákra jellemző gyakorlat, hogy bár az iskolák között nem vehető észre a kisebbségi diákok szegregációja, de az elkülönítés mégis megtörténik, az iskolán belül, az osztályok között (Hermann *et al.*, 2023, Kertesi, Kézdi, 2004, Tóth *et al.*, 2010). Ennek felmérésére 2023-ban és 2024-ben az óvodavezetőket a teljes óvodai létszám megbecslése mellett arra is megkértük, hogy adják meg a gyerekek teljes, illetve a romák és a nem magyar nemzetiségű gyerekek létszámát adott évben az óvodán belüli csoportok szerint. Ezeknek az adatoknak a segítségével a korábban már bemutatott módon megbecsültük a csoportok közötti szegregáció mértékét.

A józsefvárosi óvodákra elmondható, hogy minden esetben rendkívül alacsony a csoportok közötti szegregáció mértéke: nem látszik jele annak, hogy szándékolt elkülönítési stratégia jellemezné az óvodákat sem 2023-ban, sem 2024-ben (4. Táblázat).

4. Táblázat – A csoportok közötti szegregációs index alakulása Józsefvárosban, 2023-2024

	2023		2024	
	Romák	Külföldiek	Romák	Külföldiek
Csodasziget	0.02	0.10	0.00	0.53
Katica	0.06	0.05	0.09	0.01
Kincskereső	megszűnt			
Mesepalota	0.06	0.07	0.06	0.06
Székhelyóvoda	0.02	0.04	0.06	0.00
Napsugár	megszűnt			
Napvirág (volt Gyerek-Virág és Napsugár)	0.03	0.03	0.01	0.04
Pitypang	0.07	¹⁸	0.06	0.05
Százsorszép	0.03	0.03	0.10	0.05
Szivárvány	megszűnt			
Tá-Ti-Ka	0.09	0.04	0.04	0.00
Tündérvirág (volt Hétszínvirág)	0.00	0.11	0.06	0.00
Mackóvár (korábbi Várunk Rád)	0.00	0.05	0.00	0.05
Virágkoszorú	0.05	0.04	0.05	0.09

A romák esetében azt láthatjuk, hogy a Katica, a Székhelyóvoda, a Százsorszép és a Tündérvirág óvodák esetében valamelyest nőtt a roma és a többi gyerek közötti elkülönítés mértéke. A legnagyobb változás a Százsorszép óvodában tetten érhető, ahol, ha a mutató mellett az eredeti csoportlétszámokat is szem előtt tartjuk, melyeket az adatok érzékenysége miatt itt nem mutatunk be részletesen, az egyik csoportban a roma gyerekek száma körülbelül

¹⁸ Az óvodai adatfelvétel alapján 2023-ban nem járt külföldi diák ebbe az óvodába.

fele a többi csoportba járó roma gyerekek számának.

A nem magyar anyanyelvű gyerekek esetében növekedést a Csodasziget, a Napvirág, a Mackóvár és a Virágkoszorú óvodák esetében találunk. A Mackóvár óvoda 0.53-as indexe már aggodalomra adhatna okot, hiszen az már jelentősebb szegregációs stratégiát jelez. A képet ugyanakkor árnyalja, hogy 2024-ben az óvodában a külföldi gyerekek száma rendkívül alacsony volt és elsősorban ennek tudható be a kiugróan magas érték.

Összességében tehát az látszik, hogy egyik kisebbségi csoport esetében sem romlott jelentősen a szegregációs index 2023 és 2024 között, illetve, hogy a csoportok közötti elkülönítés nem jellemző a józsefvárosi óvodákra.

TOVÁBBTANULÁS

Az oktatásszociológia, illetve oktatásgazdaságtan területén számos kutatás tér ki az egyenlőtlenségek „öngerjesztő” voltára: A már alaptól hátrányos helyzetből induló, gyakran kisebbséghez tartozó gyerekek az óvodát követően iskolaválasztásuk során kevésbé jól teljesítő általános iskolákban tanulnak tovább. A későbbiekben pedig a nem legmegfelelőbb általános iskolai képzés akár iskolaelhagyáshoz, lemorzsolódáshoz vezethet, ami hosszútávon alacsonyabb kereseti lehetőségekkel kecsegtethet (Berényi *et al.*, 2008, Berényi, 2018, Radó, 2018). Emiatt az óvodáknak hosszútávon is kulcsszerepük van: a gyerekek és szüleik számára a legmegfelelőbb általános iskola kiválasztásában való segítségnyújtás később egy megalapozottabb középiskolai, majd akár felsőoktatási intézmény kiválasztásához is elvezethet.

Emiatt, az óvodai, - és csoportlétszámok, továbbá a hiányzásokra vonatkozó adatok mellett az óvodaigazgatókat arra is megkértük, hogy küldjék el, mely iskolákban tanulnak tovább a 2023-ban elballagó gyerekek. Az információk alapján a gyerekeket két fő csoportba soroltuk: az első csoportba azokat a gyerekeket, akik a VIII. kerület valamely általános iskolájában tanultak tovább, a másodikba pedig azokat, akik kerületen kívüli iskolát választottak. A 2. Ábrán az első csoportba tartozó, tehát a VIII. kerület egy általános iskolájába továbbtanuló gyerekekkel foglalkozunk.

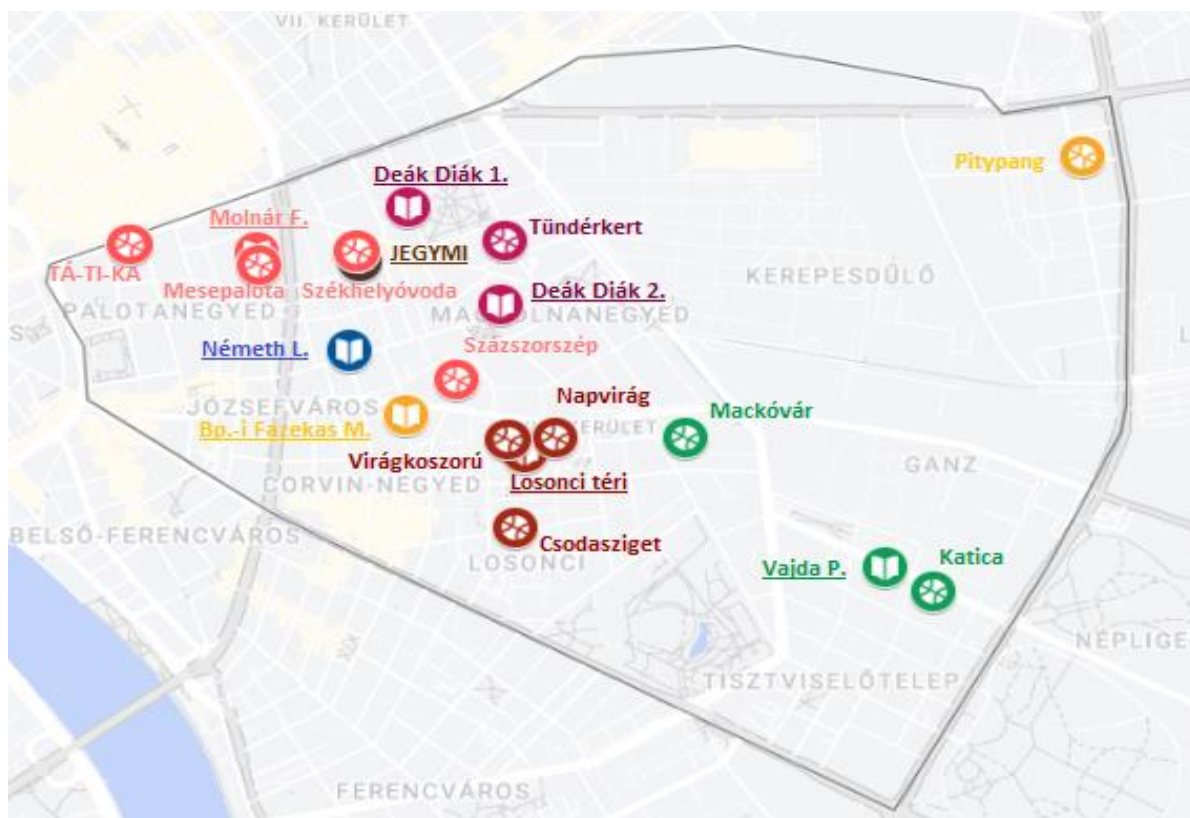
A 2. ábrán labdával a józsefvárosi óvodákat, könyvvel a kerület általános iskoláit jelöltük. Az ábrán csak azokat az iskolákat jelenítettük meg, ahova bármely óvodából legalább egy gyerek továbbtanult. Az ikonok mellett mind az iskolák, mind az óvodák nevei is láthatók. Az iskolák neveit a könnyebb érthetőség kedvéért aláhúzással is jelöltük. A különféle színek azt jelölik, hogy adott óvodából melyik iskolába mentek a legtöbben. Ennek megfelelően, például a Molnár Ferenc Magyar-Angol Kéttanítási Nyelvű Általános Iskolába a Tá-Ti-Ka, a Mesepalota, a Székhelyóvoda és a Százszorszép óvodák közül a legtöbb gyerek ezt az iskolát választotta a 2022/2023-as tanév végén. Ez semmiképpen sem jelenti azt, hogy ezekből az óvodákból ne mentek volna más iskolákba a gyerekek, csupán azt, hogy adott óvodából melyik iskolában tanulnak tovább a legtöbben. Igaz azonban, hogy az eltérések a legtöbb óvoda esetében jelentősek voltak: például, míg a Mesepalota óvodából 13-an a Molnár Ferencet választották, addig mindössze 3 fő került másik józsefvárosi iskolába. A Csodasziget, a Pitypang és a Tá-Ti-

Ka óvodák kivételével az iskolai továbbtanulási számok minden iskola esetében ehhez hasonlóak voltak. E három iskola közül egyedül a Csodaszigetre volt igaz, hogy a gyerekek továbbtanulásának eloszlása viszonylag egyenletes volt a VIII. kerületi iskolák között. A Pitypang és Tá-Ti-Ka óvodákra azonban a jellemző az volt, hogy a gyerekek rendkívül nagy arányban mentek nem józsefvárosi, hanem más kerületek iskoláiba. A Németh László és a JEGYMI¹⁹ iskolákba bár mentek gyerekek, de egyik óvoda esetében sem ezt választották a legtöbben.

Itt fontos megjegyeznünk, hogy a gyerekek óvodából iskolába való kerülését ugyan nagy mértékben az határozza meg, hogy a gyerekek és szüleik mely iskolákat választják maguknak, de ez a „kereslet-oldali” igény gyakran beleütközik az iskolák oldaláról, felmérőként keresztül történő, „kínálat-oldali” szelekcióba is.

2. Ábra – Térkép a 2023-ban végzett óvodás gyerekek általános iskolai továbbtanulásáról

Megjegyzés: Az ábrán labdával a józsefvárosi óvodákat, könyvvel a VIII. kerületi iskolákat jelöltük. Az ábrán csak azokat az iskolákat jelenítettük meg, ahova bármely óvodából legalább egy gyerek továbbtanult. Molnár F.-vel a Molnár Ferenc Magyar-Angol Kéttanítási Nyelvű Általános Iskolát, Németh L.-vel a VIII. kerületi Németh László Általános Iskolát, Bp.-i Fazekas M.-vel a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskolát és Gimnáziumot, JEGYMI-ként a Józsefvárosi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Általános Iskolát, Deák Diák 1.-vel és Deák Diák 2.-vel a Deák Diák Ének-zenei Általános Iskola és Gimnázium két telephelyét, Losonci térként a Losonci téri Általános Iskolát, Vajda P.-vel pedig a Vajda Péter Ének-Zenei Általános Iskolát jelöltük.

Az ábra alapján az látható, hogy ha a fent már említett három óvodát nem számítjuk, akkor a

¹⁹ A JEGYMI egy speciális nevelési igényűiskola, így az ide való beiratkozás elsősorban egy [adminisztratív-diagnosztikai eljárás](#)on alapul, nem a szülők választásán.

Százszorszép és a Mackóvár kivételével az elballagó óvodások minden esetben a hozzájuk relatíve legközelebb eső általános iskolát választják. A leginkább igaz volt ez a Virágkoszorúra, ahol a 23 józsefvárosi iskolát választó óvodás közül 20 a Losonci téri iskolát választotta. A Mackóvár esetében hasonló létszámban választották a Losonci téri iskolát, a Szászszorszép esetében pedig többen mentek a Deák Diákba és a Vajda Péterbe. Ezekkel együtt ezeknél az óvodáknál is úgy tűnik, hogy a szülők előszeretettel viszik gyermeküket a földrajzi szempontból leginkább elérhető iskolák egyikébe.

Önmagában az, hogy az óvodáskorú gyerekek az óvodájukhoz legközelebb eső iskolát választják még nem feltétlenül jelent sem rosszat, sem jót, de jelzésértékkel bírhat arra nézve, hogy a szülők mi alapján választanak iskolát gyermeküknek. A képet árnyalhatja, ha feltárjuk, ezek az iskolák milyen eredményekkel rendelkeznek.

Ehhez a KRTK Adatbankján keresztül a 2023-as Országos kompetenciamérés hatodik osztályos telephelyi adatait²⁰ használjuk. Mivel a mérés az ország összes iskolájára kiterjed a speciális képzési tantervet vivő iskolákon kívül, ezért megfelelő alapot ad arra, hogy adott évben az egyes iskolák matematika és szövegértés teljesítményét egymáshoz hasonlíthassuk.²¹ Ezt hivatott bemutatni az 5. Táblázat és a Függelék 13. Táblázata. Az 5. Táblázatban a matematika és szövegértés pontszámok átlagát együttesen mutatjuk be, míg a Függelék 13. Táblázatában azok külön-külön is megtekinthetők. A táblázatok utolsó négy oszlopáig az átlagos kompetenciaeredmények láthatók az adott iskola hatodik évfolyamán. Az utolsó három oszlop az adott iskolába járó gyerekek számát mutatja az óvodaigazgatók adatközlése alapján. A „Gyerekek száma az 1. évfolyamon (összesen)” oszlopban pedig az OKM adatbázis alapján az első évfolyamos diákok létszáma látható.

A józsefvárosi óvodákból a VIII. kerületi iskolák közül a legtöbben a Molnár Ferenc iskolát választották, ahol összesen 49 gyerek kezdte el az első osztályt a 2023/2024-es tanévben. Közülük az óvodaigazgatók benyomásai alapján tízen romák, hatan pedig más nemzetiséghez tartozó gyerekek voltak. Szintén kifejezetten sokan mentek még a Losonci téri, a Deák Diák és a Vajda Péter iskolákba. A roma gyerekek száma is ezekben az iskolákban volt a legmagasabb.

A nem VIII. kerületben továbbtanuló iskolákat és gyerekeket három csoportba osztottuk. Létrehoztunk egy csoportot minden gyereknek és iskolának, akik nem a VIII. kerületbe mentek általános iskolába, majd őket két további csoportra bontottuk fel. Az előbbi kategóriába azok az iskolák kerültek, ahova roma gyerekek nem tanultak tovább (ez összesen 60 gyereket jelentett a 83-ból az óvodaigazgatók felmérése alapján). Az utóbbi kategóriába pedig azokat az iskolákat osztottuk, ahol mindenképpen továbbtanult legalább egy roma gyerek, ők

²⁰ Egy iskolának több telephelye is lehet, amelyek időnként más képzéstípussal (például az egyik telephelyen általános iskolai, a másikon óvoda képzés zajlik), gyakran pedig más címen lévő iskolaépületek. A VIII. kerületben a jelen esetben releváns iskolák közül egyedül a Deák Diáknak van több telephelye is, így a jelentésben az eredményeket mindkét telephelyre vonatkozóan külön mutatjuk be. Hiszen nem tudjuk, hogy az egyes gyerekek az iskola mely telephelyére járnak.

²¹ 2001 óta a magyar iskolák 6., 8., és 10. osztályában matematikából és szövegértésből úgynevezett kompetenciafelmérő tesztet írnak a diákok. 2021-től kezdve, részben a Covid-járvány hatására a papír alapú méréseket felváltották a digitális mérések (Oktatási Hivatal, 2024).

összesen 23-an voltak 2023-ban, akik közül 9 fő volt roma gyermek.

5. Táblázat – Átlagos kompetenciaeredmények a józsefvárosi óvodások továbbtanulása alapján, 2023

	átlagos pontszám	eltérés országos (%)	gyerekek száma az 1. évfolyamon (összesen)	gyerekek száma (óvónők)	romák száma	külföldiek
VIII. kerületi iskolák						
Deák Diák 1.	1385	97%	40	26	10	...
Deák Diák 2.	1160	81%	0			
Németh L.	1210	85%	41	10	...	0
Vajda P.	1363	96%	49	36	10	6
Losonci téri	1292	91%	40	44	11	...
Molnár F.	1444	101%	55	49	10	6
Bp.-i Fazekas	1662	116%	51	16	0	0
JEGYMI	-	-	12	4	...	0
Összesen	1383	97%	288	185	47	18
Egyéb, nem józsefvárosi általános iskolák						
Iskolák, romák nélkül	1452	102%	1261	60	0	4
Iskolák, romák is	1457	102%	161	23	9	...
Összes iskola	1413	99%	1421	83	9	5

Megjegyzés: A Deák Diák iskolának két telephelye van, a második telephelyen csak 4. évfolyamtól kezdve vannak osztályok, így az iskolán belüli telephelyi átlagos eredményeket külön szemléltetjük. „Összes iskola” alatt azok a nem józsefvárosi iskolák értendők, ahova a józsefvárosi óvodákból mentek gyerekek. „Iskolák, romák nélkül” alatt azokat a más kerületekhez tartozó iskolákat értjük, ahova nem mentek roma gyerekek, az „Iskolák, romák is” csoport pedig azokat az iskolákat jelöli, ahol a roma gyerekek, másokkal együtt, tanultak tovább. Tehát így az utóbbi két kategória iskoláiba járnak összesen annyian, mint az első kategória iskoláiba az egyéb kerületek iskoláinak csoportján belül. A kompetenciamérések eredményei minden esetben átlagos értékeket mutatnak. A kompetenciamérés adatai a 2022/2023-as tanévből, a gyerekek számaira vonatkozó adatok pedig a 2023 tavaszán elballagó óvodás gyerekekre vonatkoznak. A JEGYMI-re vonatkozó adatokat nem szerepeltetjük, mert a speciális iskolákban a kompetenciamérést vagy senki, vagy csak nagyon kevés gyerek írja meg, így azok nem tekinthetők megbízhatónak. A „gyerekek száma az 1. évfolyamon (összesen)” oszlopban az OKM adtatbázisa alapján szereplő évfolyam-létszámokat jelenítjük meg. A „gyerekek száma (óvónők)” oszlopban csak azon gyerekek létszáma látható, akiről tudjuk, mely iskolában tanultak tovább, több óvoda esetében előfordult ugyanis, hogy az óvodaigazgatók nem rendelkeztek minden gyerekkel kapcsolatban pontos információkkal. A táblázat utolsó három oszlopában, az adatok érzékenysége való tekintettel, az alacsony létszámokat „...”-tal jelöltük.

Az 5. Táblázat utolsó három oszlopa alapján jól látható, hogy a roma gyerekek jelentősen nagyobb arányban maradnak közelebb (25%-uk) iskolaválasztásuk terén is korábbi óvodájukhoz, és feltételezhetően az otthonukhoz is, mint nem roma társaik. Ez az aránykülönbség igaz a nem magyar anyanyelvűek esetében is, de ott az eltérés sokkal kevésbé számottevő.

Bár önmagában a távolabbi iskola nem jelent egyértelműen jobb iskolai teljesítményt, a táblázatból az látszik, hogy azok a gyerekek, akik nem maradnak a kerület iskoláiban, általában a más kerületek jobb iskoláiba kerülnek. Erre utalnak legalábbis az 5. Táblázat eltérés-oszlopaiban látható eredmények. Az oszlopokban a 100%-nál magasabb értékek jelzik a budapesti vagy országos eredménynél jobb, a 100% alatti értékek a rosszabb átlagos iskolai eredményeket. Például, a VIII. kerületben a legjobb kompetenciamérési eredményekkel mind matematikából, mind szövegértésből a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium rendelkezik. Ez alapján azt láthatjuk, hogy azok a gyerekek, akik nem a józsefvárosi iskolák valamelyikében tanulnak tovább az országos átlaghoz képest minden esetben, de a budapesti átlaghoz képest is (Függelék 13. Táblázat) inkább jobban járnak azon társaikhoz képest, akik a kerületben maradnak.

Ezt követően, ha a roma gyerekek továbbtanulására koncentrálunk, amellet, hogy már tudjuk, hogy alapvetően hajlamosabbak a VIII. kerületben maradni, azt is láthatjuk, hogy a VIII. kerületi iskolák közül is nagy arányban elsősorban a rosszabb átlagos kompetenciaeredményekkel rendelkező iskolákba kerülnek. Sokan mentek közülük például a Losonci téri vagy a Deák Diák általános iskolákba, mely iskolák a kerület legrosszabbul teljesítő iskolái között helyezkedtek el, mind matematikából, mind szövegértésből és mind budapesti és mind országos összehasonlításban. Hasonló együttjárás figyelhető meg a külföldi gyerekek esetében is: például a kerület legmagasabb pontszámmal rendelkező iskolájába egyik kisebbséghez tartozó gyermek sem tanult tovább. Mindkét csoport esetében kivételt képez ez alól a Molnár Ferenc iskola, ahova mindkét kisebbségi csoport magasabb arányban tanult tovább, és amely iskola az átlagpontszámok tekintetében sem jelentősen rosszabb a budapesti átlaghoz képest.

Ha megnézzük, hogy mi történik azokkal a roma gyerekekkel, akik nem Józsefvárosban tanulnak tovább („Iskolák, romák is” sor), akkor is az látható, hogy ezek az iskolák az országos eltéréshez viszonyítva jobban teljesítenek a józsefvárosi iskolákhoz képest. Tehát azok a roma gyerekek, akik nem a VIII. kerület valamely általános iskolájában tanulnak tovább, azok feltehetően kevésbé maradnak le nem roma társaiktól, mint azok, akik a kerületben maradnak. Igaz, a szövegértés eredmények esetében (Függelék 13. Táblázat), az ő esetükben is azt láthatjuk, hogy ezeknek az iskoláknak az átlagpontszáma alacsonyabb, mint az „Összes iskola” átlagpontszáma, és mind a budapesti, mind az országos átlagértékekhez viszonyított eltérés is nagyobb. Ez az összefüggés nem kifejezetten igaz a külföldi gyerekek esetében.

Összegezve a továbbtanulással foglalkozó alfejezetet:

- A kerületen belüli iskolaválasztást jelentősen meghatározza az óvoda (és közvetve feltehetően a lakhely) közelsége,

- Azok a gyerekek, akik nem a VIII. kerületben tanulnak tovább, általában eredményesebb iskolákba mennek, nemzetiségi hovatartozásuktól függetlenül,
- A más kerületekben iskolába járó gyerekek nagyobb arányban nem romák azokhoz képest, akik a kerületben maradnak,
- A roma és külföldi gyerekek a VIII. kerületben hajlamosabbak inkább a kevésbé jó kompetenciaeredményekkel rendelkező iskolákba járni,
- Ha a roma gyermekek nem józsefvárosi iskolában tanulnak tovább, a szövegértés eredmények tekintetében, így is rosszabb eredményű iskolába kerülnek, mint szintén a nem VIII. kerületben tanuló, nem roma társaik.

HIÁNYZÁSOK

A továbbtanulási lehetőségekre kihatással lehet az óvodai hiányzások mértéke is, így az idei monitoring jelentés alkalmával először, az erre vonatkozó, összehasonlításra ugyan még nem alkalmas adatokat is ismertetjük.

6. Táblázat – Roma és külföldi gyerekek hiányzásai a józsefvárosi óvodákban, 2024. szeptember 1-30.

	2024					
	Összes gyerek		Romák		Külföldiek	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	2.69	0.17	4.54	-1.13	1.84	0.10
Pitypang	3.66	-0.80	4.92	-1.51	1.55	0.39
Tá-Ti-Ka	3.38	-0.52	2.00	1.40	5.14	-3.20
Mesepalota	1.75	1.11	3.87	-0.46	2.05	-0.11
Csodasziget	4.25	-1.39	4.00	-0.60	5.43	-3.49
Virágkoszorú	1.46	1.40	0.00	3.40	0.00	1.94
Százszorszép	1.88	0.99	1.99	1.42	0.00	1.94
Székhelyóvoda (Napraforgó)	5.31	-2.45	8.43	-5.03	4.33	-2.39
Mackóvár (volt Várunk Rád)	2.97	-0.11	3.29	0.12	0.80	1.14
Napvirág (volt Gyerek-Virág és Napsugár)	2.52	0.34	2.03	1.37	1.38	0.56
Tündérkert (volt Hétszínvirág)	2.10	0.77	1.67	1.74	2.71	-0.77
Kerületi átlag	2.86		3.40		1.94	

A 6. Táblázat azt mutatja meg, hogy az adott óvodai létszámhoz képest mekkora volt az egy főre jutó napi hiányzások száma a szeptemberi hónapban. A kerületi átlag pedig az adott kisebbségi csoport hiányzási napjainak átlagát mutatja a teljes kerületben. Például a Csodasziget óvodában, szeptemberben a roma gyerekek átlagosan 4 napot hiányoztak, és ez körülbelül fél nappal volt több, mint a kerületben a roma gyerekek hiányzási napjainak átlaga. Ugyanakkor ez az érték alacsonyabb, mint az óvodában az összes gyerekre jutó hiányzási napok száma, tehát a Csodaszigetben a roma gyerekek aránylag kevesebbet hiányoztak, mint ahogy az az óvoda egészére igaz volt. A hiányzások tekintetében a kerületi átlaghoz való

viszonyítás problémás lehet, hiszen például egy vírusos fertőzés jelentős eltérést okozhat az óvodák között, mint ahogy ez például a Székhelyóvoda esetében is volt szeptemberben. Így célravezetőbb lehet a kisebbségi hiányzási napok számát elsősorban a teljes óvodai létszám hiányzási napjaihoz mérni.

A Katica, a Pitypang, a Mesepalota, a Szákszorszép, a Székhelyóvoda és a Mackóvár óvodákban a roma gyerekek több napot hiányoztak 2024 szeptemberében, mint az óvoda egésze, és a Mackóvár és Szákszorszép kivételével ezekben az óvodákban a kerületi romák hiányzásához képest is magasabb volt a hiányzások száma. Különösen a Székhelyóvoda esetében voltak magasak az eltérések. A nem magyar anyanyelvű gyerekek esetében a hiányzások száma a kerületi átlaghoz képest a Tá-Ti-Ka, a Csodasziget és a Székhelyóvoda, a teljes óvodai hiányzásaihoz viszonyítva pedig a Tá-Ti-Ka és a Csodasziget esetében voltak kifejezetten magasak.

ALACSONYAN ISKOLÁZOTT SZÜLŐK KERÜLETI ÓVODÁKBA JÁRÓ GYERMEKEI

A gyerekek későbbi előmenetelét, szociális háttérét jelentős mértékben meghatározza a szülők (főként az anya) iskolai végzettsége. Abban az esetben, ha a gyerek legalább egy szülőjének legmagasabb iskolai végzettsége nem haladja meg a 8 általánost, nehéz szociális helyzetűnek (továbbiakban NSZH) vettük. Az összehasonlítást itt is 2021 és 2024 között tesszük meg, mert a megelőző évekről sajnos nem állt rendelkezésünkre megbízható adat.

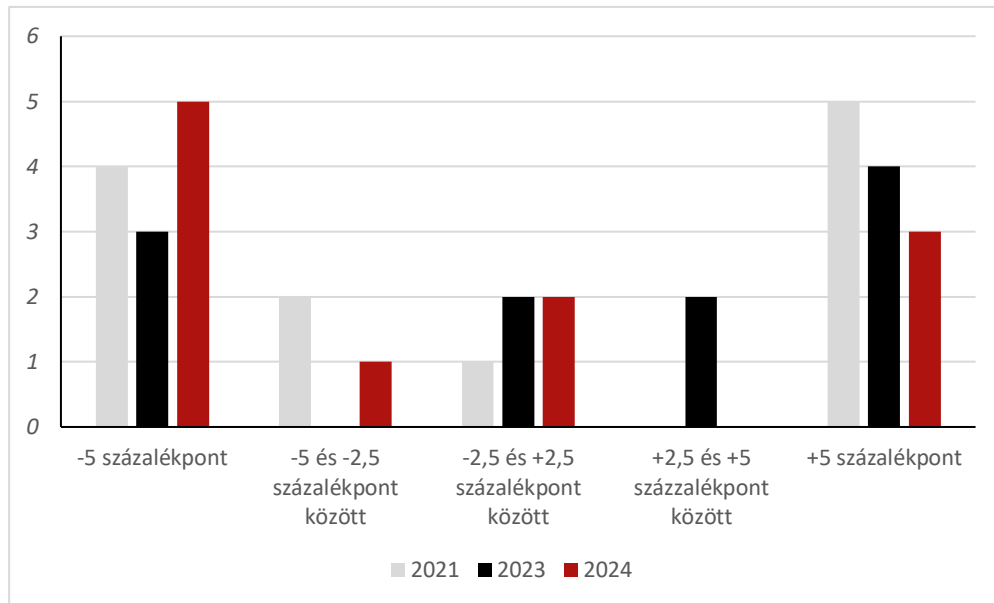
A 7. táblázatban és 3. ábrán látható, hogy az NSZH arányok tekintetében a kerületi átlagtól szélsőségesen eltérő óvodák számát 2021-ről 2024-re valamelyest sikerült csökkenteni. A kerületi átlagtól jelentősen eltérő Mackóvár tagóvoda például kifejezetten jól szerepelt ebből a szempontból, a 2021-es -38,4 százalékpontos eltérést sikerült 2,2 százalékpontos eltérésre változtatni, tehát egy szegregált óvodából egy átlag közeli óvoda jött létre. A Katica, Pitypang, Mesepalota és Napvirág óvodák esetében szintén csökkent a kerületi átlagtól való eltérés. Az arányok alakulásának tekintetében a Tündérkert és a Százszorszép óvodák nem mutattak jelentős változást. A Virágkoszorú esetében azonban nem annyira pozitív a kép: 2023-ban a kerületi átlagtól való legmagasabb eltérés is, és az NSZH gyerekek arányának legmagasabb értéke is itt látható, míg az óvoda 2021-ben nem mutatott ilyen kiugró értékeket.

7. Táblázat – Az újonnan beiratkozó NSZH-s gyerekek aránya óvodánként, 2021 és 2024

	2021		2023		2024	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	31.7%	-5.1%	21.3%	0.0%	22.2%	-7.1%
Pitypang	7.1%	19.4%	8.0%	13.3%	2.7%	12.5%
Tá-Ti-Ka	20.8%	5.7%	13.0%	8.2%	3.1%	12.0%
Mesepalota	20.5%	6.1%	18.2%	3.1%	19.0%	-3.9%
Csodasziget	27.6%	-1.0%	10.7%	10.6%	22.2%	-7.1%
Virágkoszorú	12.1%	14.4%	44.8%	-23.6%	0.0%	15.2%
Százszorszép	30.4%	-3.9%	30.8%	-9.5%	24.0%	-8.8%
Székhelyóvoda	30.8%	-4.2%	14.3%	7.0%	21.7%	-6.6%
Mackóvár (volt Várunk Rád)	65.0%	-38.4%	19.0%	2.2%	27.8%	-12.6%
Napvirág (volt Gyerek-Virág és Napsugár)	35.0%	-8.4%	18.5%	2.7%	15.4%	-0.2%
Tündérkert (volt Hétszínvirág)	37.9%	-11.4%	38.1%	-16.8%	13.6%	1.5%
Napsugár	0.0%	26.6%	megszűnt			
Kincskereső	megszűnt					
Szivárvány	megszűnt					
Kerületi átlag	26.6%		21.3%		15.2%	

3. Ábra - Óvodák száma kerületi újonnan beiratkozó NSZH gyerekek arányának az átlagtól való eltérés mértéke szerint

KERÜLETI ÓVODÁKBA JÁRÓ RENDSZERES GYERMEKVÉDELMI KEDVEZMÉNYBEN

RÉSZESÜLŐ GYERMEKEK

A célkitűzés szerint a kerületi átlagtól való eltérést rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyerekek tekintetében egy-egy óvodán belül 5 százalékpont alá igyekezett csökkenteni az Önkormányzat. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) jogosult gyerekek tekintetében az 8. táblázatban látható, hogy ez 2024-ig nem mindenhol valósult meg, de a tendencia szinte minden esetben biztató, amit a 4. ábrán megjelenített eredmények is alátámasztanak. A kerületi átlaghoz képest kimagaslóan magas státuszú óvodának számított 2018-ban a Pitypang és a Tá-Ti-Ka; mindkét óvoda esetében jelentősen csökkent a kerületi átlaghoz képesti eltérés (bár ehhez hozzá tartozik, hogy az RGYK-ra jogosult gyerekek aránya is jelentősen csökkent 2018 és 2024 között 14,2%-ról 6,2%-ra). Legrosszabb helyzetű óvodának a Napsugár és a Mackóvár számítottak 2018-ban, a Mackóvár esetében 18,1 százalékponttól 5 százalékpont alá sikerült csökkenteni a kerületi átlagtól való eltérést 2022-re, ám ezt követően az eltérés ismét nőni kezdett: 2024-re körülbelül 11 százalékpontos eltérésre. Míg a Napsugár óvodát, épp a szegregált helyzete miatt az Önkormányzat összevont a Gyerek-Virág óvodával, ami a jobb helyzetű óvodák közé tartozott 2018-ban. A 2022-es összevonás után az akkori Gyerek-Virág (jelenleg Napvirág) korábbi relatív státusza nem változott jelentősen. A Tündérkert óvoda relatív rossz státuszúnak számított 2018-ban, az elmúlt években ingadozó értékeket mutatott, 2022 és 2024 között pedig jelentős javulást ért el az RGYK-s gyerekek aránya alapján. Összességében elmondható, hogy az óvodák mindegyikében sikerült mérsékelni a kerületi átlagtól való eltérést, így a gyerekek elkülönítését az RGYK-s arány tekintetében, ugyanakkor a Százszorszép és a Mackóvár tagóvoda esetében továbbra is kimagaslóan magas az RGYK-s gyerekek aránya a többi óvodához és a kerületi átlaghoz képest. Mindeközben a Virágkoszorú óvodában az RGYK-s gyerekek száma nulla volt 2024-ben.

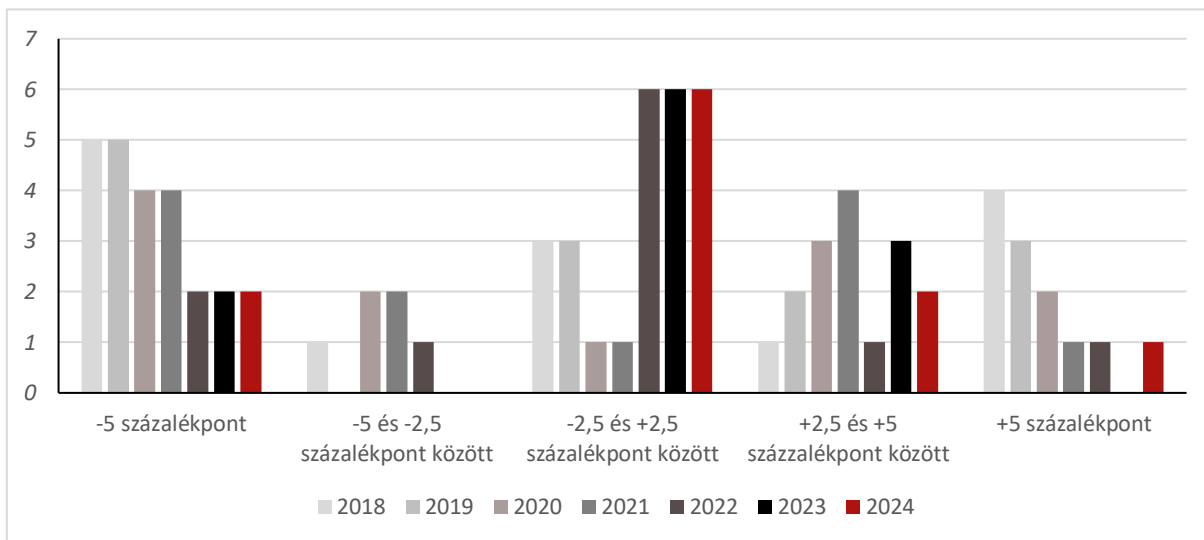

8. Táblázat – RGYK-ra jogosult gyerekek aránya óvodánként összesen, 2018-2024

	2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	10.0%	4.2%	8.9%	3.3%	5.5%	4.4%	4.8%	4.1%	0.7%	5.4%	2.3%	3.0%	4.3%	1.9%
Pitypang	0.7%	13.5%	1.7%	10.5%	1.7%	8.1%	4.2%	4.7%	2.6%	3,5%	4.0%	1.3%	2.5%	3.7%
Tá-Ti-Ka	5.5%	8.7%	4.0%	8.1%	2.4%	7.5%	2.5%	6.4%	3.6%	2,5%	5.3%	0.0%	3.5%	2.7%
Mesepalota	6.7%	7.4%	6.0%	6.2%	5.4%	4.5%	4.5%	4.4%	4.8%	1,3%	2.9%	2.4%	5.8%	0.4%
Csodasziget	23.2%	-9.0%	23.6%	-11.5%	12.8%	-2.9%	12.2%	-3.3%	4.9%	1,2%	4.7%	0.6%	5.1%	1.2%
Virágkoszorú	20.0%	-5.8%	18.4%	-6.3%	16.4%	-6.6%	14.8%	-5.9%	5.6%	0,5%	3.8%	1.5%	0.0%	6.2%
Százszorszép	14.2%	0.0%	17.9%	-5.7%	13.6%	-3.8%	5.6%	3.3%	5.8%	0,4%	10.4%	-5.1%	13.1%	-6.9%
Székhelyóvoda	12.2%	1.9%	7.2%	4.9%	5.1%	4.8%	9.8%	-0.9%	6.8%	-0,7%	2.2%	3.1%	6.0%	0.2%
Mackóvár (volt Várunk Rád)	32.3%	-18.1%	23.5%	-11.3%	15.5%	-5.6%	18.8%	-9.9%	11.0%	-4,8%	19.1%	-13.8%	17.6%	-11.3%
Napvirág (volt Gyerek-Virág és Napsugár)	6.0%	8.1%	11.1%	1.0%	7.9%	2.0%	13.9%	-5.0%	11.8%	-5,7%	1.2%	4.1%	4.2%	2.1%
Tündérkert (volt Hétszínvirág)	19.7%	-5.5%	14.1%	-1.9%	15.1%	-5.2%	11.5%	-2.6%	15.8%	-9,7%	5.4%	-0.1%	5.5%	0.7%
Napsugár	39.5%	-25.3%	20.0%	-7.9%	25.7%	-15.8%	15.0%	-6.1%	megszűnt					
Kincskereső	12.4%	1.8%	11.4%	0.8%	megszűnt									
Szívárvány	18.2%	-4.0%	megszűnt											
Kerületi átlag	14.2%		12.1%		9.9%		8.9%		6.1%		5.3%		6.2%	

4. Ábra – Óvodák száma a kerületi RGYK átlagtól való eltérés mértéke szerint

KERÜLETI ÓVODÁKBA JÁRÓ SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYEREKEK

2018 és 2024 között a kerületi sajátos nevelési igényű (SNI) gyerekek aránya nőtt, 3,1-ről 3,8%-ra. A növekedés ugyanakkor nem meglepő, ha például a budapesti adatokat vesszük alapul azt láthatjuk, hogy a 2018-as 8,5%-os arányról 2023-ra 11,6%-ra nőtt az SNI-s óvodások aránya.

Az SNI gyerekek esetében a célkitűzés az volt, hogy egyik óvodában se legyen a kerületi átlagnál 2,5 százalékponttal több vagy kevesebb SNI-s gyerek. Már 2018-ban is viszonylag kevés olyan óvoda volt, ahol a kerületi átlagtól a meghatározott célnál nagyobb eltérés volt SNI-s gyerekek tekintetében. A korábban Gyerek-Virág (később Napvirág) és a Mackóvár óvodában egyáltalán nem volt SNI-s gyerek²², míg a Napsugárba, a Kincskeresőbe és a Szivárvány óvodába több mint kétszer annyi SNI-s gyerek járt, mint a kerületi átlag. A Gyerek-Virág relatív jó státusza a Napsugárral való összevonás következtében romlott, de a Napvirágba járó SNI-s gyerekek arányának eltérése a kerületi átlagtól még így is a kitűzött célon belül van. A Kincskereső és a Szivárvány megszűnésével a Katica és a Tündérkert korábbi, relatív jó státusza valamiképp romlott, de 2023-ra és 2024-re mind az eltérés, mind az SNI-s gyerekek aránya újból jelentősen csökkent (9. táblázat, 5. ábra). 2022 és 2024 között a Csodasziget és a Katica kerületi átlagtól való eltérése javult, az SNI-s gyerekek aránya pedig csökkent, a Székhelyóvodában viszont mindkettő nőtt. Így 2024-re a Székhelyóvodában az SNI-s gyerekek arányának eltérése jócskán meghaladja az önkormányzati célkitűzés mértékét: körülbelül 6 százalékponttal járnak többen ebbe az óvodába, mint amennyit a kerületi átlag indokolna, továbbá az SNI-s gyerekek aránya is ebben az óvodában a legmagasabb.

²² Ennek oka, hogy egyes óvodák az alapító okirataikban foglaltak miatt nem fogadhattak be SNI-s gyerekeket.

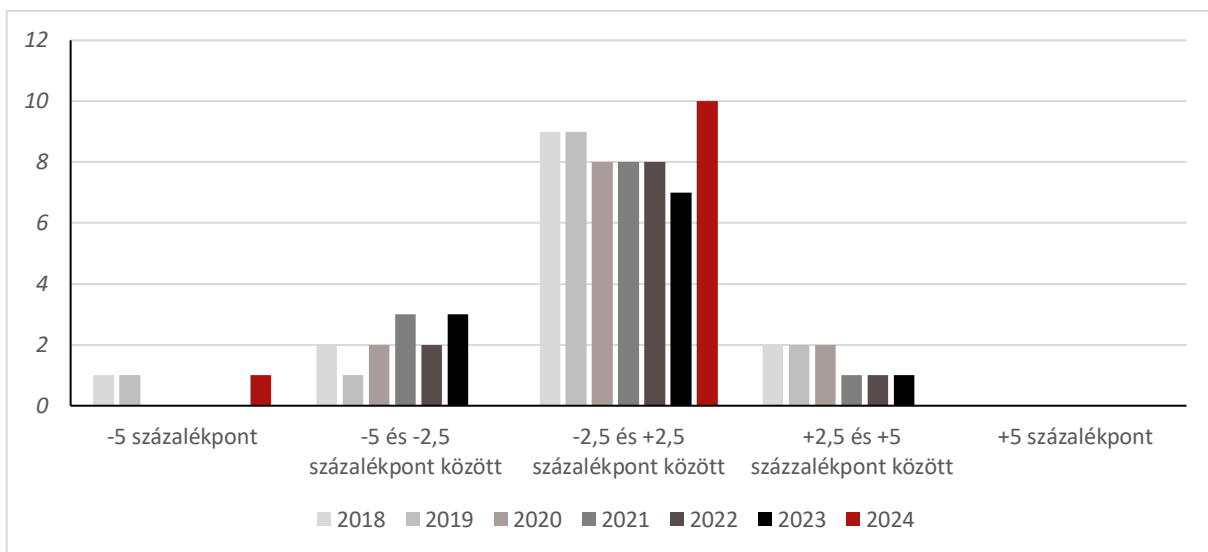

9. Táblázat – SNI-s gyerekek aránya óvodánként összesen, 2018-2024

	2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	4.6%	-1.5%	5.6%	-2.3%	5.5%	-1.9%	7.1%	-3.5%	7.2%	-2.7%	3.0%	0.7%	2.6%	1.2%
Pitypang	2.8%	0.3%	0.8%	2.5%	0.9%	2.7%	2.5%	1.1%	2.6%	1.8%	3.2%	0.5%	3.4%	0.4%
Tá-Ti-Ka	2.8%	0.4%	3.0%	0.3%	3.5%	0.0%	2.5%	1.1%	3.6%	0.8%	2.6%	1.1%	2.4%	1.4%
Mesepalota	0.8%	2.3%	0.9%	2.5%	0.9%	2.6%	0.9%	2.8%	3.8%	0.6%	6.8%	-3.1%	2.3%	1.4%
Csodasziget	1.4%	1.7%	1.4%	1.9%	1.3%	2.3%	3.7%	0.0%	6.2%	-1.7%	3.5%	0.2%	5.1%	-1.3%
Virágkoszorú	4.7%	-1.6%	5.3%	-2.0%	4.1%	-0.6%	1.2%	2.4%	3.4%	1.1%	0.0%	3.7%	2.2%	1.5%
Százszorszép	0.8%	2.3%	1.4%	1.9%	2.3%	1.3%	2.4%	1.3%	2.2%	2.3%	3.0%	0.7%	3.6%	0.1%
Székhelyóvoda	4.4%	-1.3%	4.8%	-1.5%	5.1%	-1.6%	3.7%	0.0%	4.5%	-0.1%	7.5%	-3.8%	9.6%	-5.9%
Mackóvár (volt Várunk Rád)	0.0%	3.1%	2.5%	0.8%	5.6%	-2.1%	2.9%	0.8%	1.4%	3.1%	1.5%	2.2%	4.1%	-0.3%
Napvirág (volt Gyerek-Virág és Napsugár)	0.0%	3.1%	0.0%	3.3%	1.3%	2.2%	3.8%	-0.1%	6.5%	-2.0%	7.0%	-3.3%	2.8%	1.0%
Tündérvirág (volt Hétszínvirág)	1.5%	1.6%	0.0%	3.3%	7.0%	-3.4%	7.7%	-4.0%	7.9%	-3.5%	1.4%	2.3%	4.1%	-0.4%
Napsugár	7.9%	-4.8%	8.0%	-4.7%	7.1%	-3.6%	6.7%	-3.0%	megszűnt					
Kincskereső	7.9%	-4.7%	11.4%	-8.1%	megszűnt									
Szívárvány	9.1%	-6.0%	megszűnt											
Kerületi átlag	3.1%		3.3%		3.5%		3.7%		4.4%		3.7%		3.8%	

5. Ábra - Óvodák száma kerületi SNI átlagtól való eltérés mértéke szerint

KERÜLETI ÓVODÁKBA JÁRÓ HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK

Hátrányos helyzetű (HH) gyerekek tekintetében az EU-s program célkitűzése szerint az egy óvodába járó HH-s gyerekek aránya felfele nem térhet el 5, lefele, 2,5 százalékpontnál többel a kerületi átlagtól. (A halmozottan hátrányos helyzet (HHH) definíciójában 2013-ban bekövetkezett változással összefüggésben a teljes intézményrendszerben radikálisan (összesen pár esetre) csökkent a HHH gyerekek aránya. Ebből kifolyólag csak a HH gyerekek arányát tekintjük mérvadónak.) A hátrányos helyzetű gyerekek aránya is jelentősen csökkent a kerületben 2018 és 2024 között: 6,8%-ról 3,7%-ra (igaz, a 2022-es arányhoz képest némi növekedés látható). 2018-ban a HH-s gyerekek arányát tekintve a Csodasziget (13%), a Tündérkert (12,1%), a Napsugár (25%) és a Mackóvár óvoda (13,5%) volt a legrosszabb helyzetben. Míg 2023-ban minden óvoda felfele kevesebb mint 5 százalékponttal tért el a kerületi átlagtól, addig 2024-ben a Mackóvár óvoda HH-aránya 9,5%-ra és közel 6%-os eltérésre emelkedett. A 2018-ban relatív jó helyzetű Gyerek-Virág összetétele már 2021-re jelentősen átalakult. Ebben az óvodában 2021-re a HH gyerekek aránya 12,7%-ra nőtt, ami a kerületi átlagot 7,3 százalékponttal haladta meg, ám ez a Napsugárral való összevonást követően 2022-re mérséklődött, az idejáró gyerekek aránya azóta nem tér el jelentősen a kerületi átlagtól. A korábban kiugróan rossz helyzetű Virágkoszorú óvoda 2022 óta a jobb státuszú óvodák között helyezkedik el olyannyira, hogy 2024-ben egy hátrányos helyzetű gyerek sem járt az óvodába (mint ahogy RGYK-s gyermek sem). Mindeközben a szintén jó helyzetű Tá-Ti-Ka óvodákban sikerült a HH arányt a kitűzött 2,5 százalékpontos eltérés alá vinni. Bár a Pitypang óvodában 2018 és 2023 között sikerült mérsékelni a kerületi átlagtól való eltérést, 2024-re a HH gyerekek aránya ismét meghaladta a kitűzött 2,5 százalékpontos elméleti határt (lásd 10. táblázat, illetve 6.ábra)

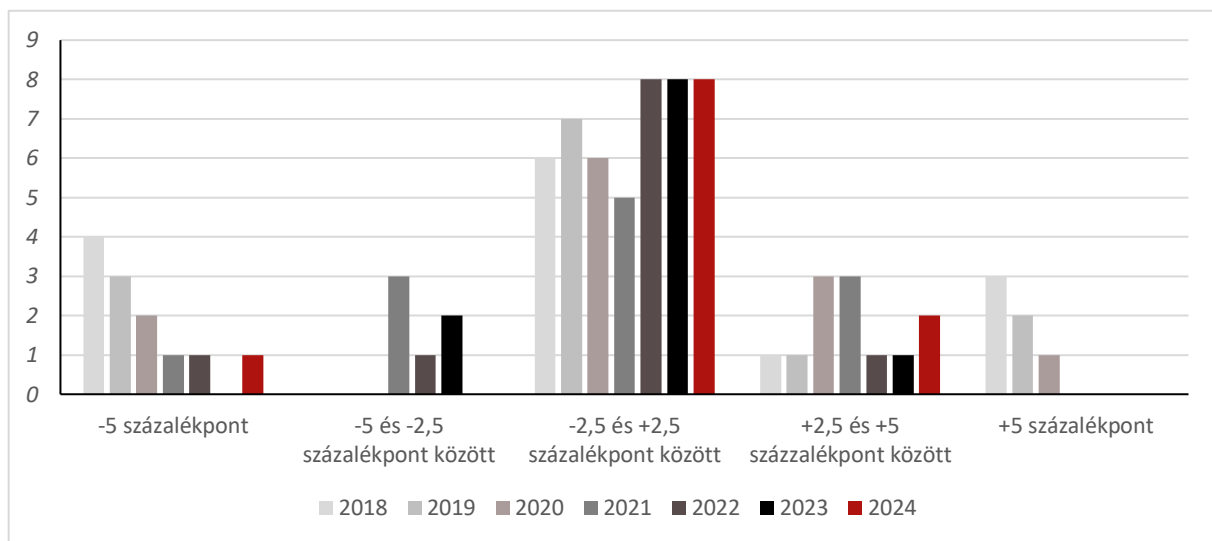

10. Táblázat - HH-s gyerekek aránya óvodánként összesen, 2018-2024

	2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	7.7%	-0.9%	4.8%	2.0%	2.3%	2.9%	0.8%	4.5%	1.4%	1.3%	0.8%	2.7%	4.3%	-0.7%
Pitypang	0.0%	6.8%	0.0%	6.9%	0.0%	5.3%	1.7%	3.6%	0.9%	1.9%	3.2%	0.3%	0.8%	2.8%
Tá-Ti-Ka	0.9%	5.9%	1.0%	5.9%	1.2%	4.1%	1.3%	4.1%	1.2%	1.6%	3.9%	-0.4%	3.5%	0.1%
Mesepalota	5.0%	1.7%	3.4%	3.4%	2.7%	2.6%	4.5%	0.8%	0.0%	2.8%	3.9%	-0.4%	2.3%	1.3%
Csodasziget	13.0%	-6.3%	15.3%	-8.4%	6.4%	-1.2%	4.9%	0.4%	4.9%	-2.2%	2.3%	1.2%	3.8%	-0.1%
Virágkoszorú	8.2%	-1.5%	7.9%	-1.0%	5.5%	-0.2%	9.9%	-4.6%	1.1%	1.7%	2.6%	0.9%	0.0%	3.7%
Százszorszép	4.7%	2.1%	9.3%	-2.4%	6.8%	-1.6%	4.0%	1.3%	2.9%	-0.1%	5.2%	-1.7%	5.8%	-2.2%
Székhelyóvoda	2.2%	4.6%	4.8%	2.0%	5.1%	0.1%	8.5%	-3.2%	3.4%	-0.6%	2.2%	1.3%	3.6%	0.0%
Mackóvár (volt Várunk Rád)	13.5%	-6.8%	14.8%	-8.0%	11.3%	-6.0%	8.7%	-3.4%	6.8%	-4.1%	7.4%	-3.9%	9.5%	-5.8%
Napvirág (volt Gyerek-Virág és Napsugár)	1.2%	5.6%	7.4%	-0.5%	5.3%	0.0%	12.7%	-7.3%	2.2%	0.6%	1.2%	2.3%	1.4%	2.3%
Tündérkert (volt Hétszínvirág)	12.1%	-5.3%	7.8%	-1.0%	7.0%	-1.7%	6.4%	-1.1%	9.2%	-6.4%	8.1%	-4.6%	5.5%	-1.8%
Napsugár	25.0%	-18.2%	13.3%	-6.5%	15.7%	-10.5%	6.7%	-1.4%	megszűnt					
Kincskereső	5.6%	1.2%	6.3%	0.5%	megszűnt									
Szívárvány	6.1%	0.7%	megszűnt											
Kerületi átlag	6.8%		6.9%		5.3%		5.3%		2.8%		3.5%		3.7%	

6. Ábra - Óvodák száma kerületi HH átlagtól való eltérés mértéke szerint

ÖSSZEFOGLALÓ EREDMÉNYEK, AJÁNLÁSOK

Az 11. táblázatban bemutatott összefoglaló statisztikákból látható, hogy a változtatásokat megelőző 2018-as évhez, illetve, ahol a statisztikai adatok csak az ezzel az évvel való összehasonlítást teszik lehetővé, a 2020-as, illetve 2021-es évhez képest 2023-ra minden használt indikátor esetében csökkent a kerületi átlagtól való átlagos eltérés mértéke, ami arra utal, hogy közeledtek egymáshoz a kerület óvodái az odajáró gyerekek státuszát tekintve: a beavatozás annak szorosán vett időszakára vonatkoztatva összességében sikeres volt. 2024-re azonban ez a trend sajnos egyes fontos mutatókat illetően megfordulni látszik: az idei számok alapján azt találtuk, az óvodák közötti eltérések az újonnan beíratott roma gyerekek aránya és az NSZH arányok alapján a külön oktatás veszélyét jelző arány-eltérések *nőttek* az óvodák között.

Ezzel párhuzamosan az intézményi dolgozók által romának vélt óvodások arányával számolt intézmények közötti szegregációs indexének 2024-es értéke a 2023-as szinthez képest magasabbra nőtt, igaz a 2020-as értékekhez képest még mindig csökkent.

Egy, vagy akár két év (ld. a tavalyi monitoring jelentésben megfogalmazott aggodalmainkat) index-értékeiből még nem szerencsés trendszerű következtetéseket levonni, de, úgy véljük, idei eredményeink már indokolhatnak egy olyan mélyrehatóbb vizsgálódást és esetleg beavatozást, amely a leginkább érintett óvodák beíratkozási mintázataira vonatkozik. Ez kimerülhet a leginkább érintett tagóvodák vezetőivel való alapos egyeztetésben is, de elvezethet a beóvodázási körzetek újabb átszabásához is.

Jó hír viszont, hogy az *óvodán belüli*, csoportok közötti szegregációs index értékei sem 2023-ban, sem 2024-ben nem adtak okot aggodalomra: a kerület óvodáin belül nem jellemző a szegregációs gyakorlat.

Az általunk idén először monitorozott óvoda-iskola átmenet mintázatok arra mutatnak, hogy a józsefvárosi óvodás gyerekek szüleinek nagy része a lakóhelyéhez és az óvodához legközelebb eső, gyakran rosszabb eredményekkel rendelkező általános iskolákat választja, vagy csak oda nyer felvételt, míg azok a gyerekek, akik nem a VIII. kerületben tanulnak tovább jellemzően jobb átlageredményekkel rendelkező iskolákba kerülnek. A józsefvárosi óvodákból a roma gyermekek még nagyobb eséllyel mennek óvodájukhoz (és minden valószínűség szerint, lakóhelyükhöz) közele, sajnos a budapesti átlagnál gyengébb oktatást nyújtó állami iskolákba. Itt is lehet teendője az Önkormányzatnak: első lépésben az óvodapedagógusok, második lépésben a szülők információkkal való segítségével, eredményeink disszeminációjával, illetve, ha erre politikai és anyagi kapacitás van, azoknak az alacsonyabb státuszú szülők támogatása révén, akik a hosszabb napi iskolába járás nyilvánvaló terhe dacára távolabbi, de jobb iskolába íratnák be most a Józsefvárosban nagycsoportos gyermeküket.

Végül megemlíti, hogy már idei kutatásunk beindítása után merült fel az a hipotézis, hogy az óvodai arányokat és a későbbi továbbtanulási hajlandóságot meghatározhatja az is, hogy az óvodás gyerekek jártak-e korábban bölcsődébe, és ha igen, mely intézményekbe. Ezzel kapcsolatban a jövő évi monitoring során tervezünk adatot gyűjteni.

11. Táblázat - Indikátorok kerületi átlagtól való eltérés statisztikái

Indikátor	év	átlag	szórás	átlagos abszolút eltérés	min	max	+5 százalék- pont	+5 és +2,5 százalék- pont	+2,5 és - 2,5 százalék- pont	-2,5 és -5 százalék- pont	-5 százalék pont
RGYK	2018	0,015	0,1	1.124	-0.135	0.253	5	1	3	1	4
	2019	0,007	0,07	0.748	-0.105	0.115	5	0	3	2	3
	2020	0,007	0,07	0.658	-0.081	0.158	4	2	1	3	2
	2021	0,008	0,05	0.504	-0.064	0.099	4	2	1	4	1
	2022	0,005	0,04	0.363	-0.054	0.097	2	1	6	1	1
	2023	0.002	0.049	0.351	-0.041	0.138	2	0	6	3	0
	2024	-0.001	0.047	0.313	-0.062	0.113	2	0	6	2	1
SNI	2018	0,003	0,03	0.342	-0.031	0.06	1	2	9	2	0
	2019	0,002	0,03	0.338	-0.033	0.081	1	1	9	2	0
	2020	0,002	0,02	0.239	-0.027	0.036	0	2	8	2	0
	2021	0,001	0,02	0.182	-0.028	0.04	0	3	8	1	0
	2022	0	0,02	0.188	-0.031	0.035	0	2	8	1	0
	2023	-0.001	0.024	0.179	-0.037	0.038	0	3	7	1	0
	2024	0.001	0.02	0.136	-0.015	0.059	1	0	10	0	0
HH	2018	0,007	0,06	0.681	-0.068	0.182	4	0	6	1	3
	2019	0,005	0,05	0.476	-0.069	0.084	3	0	7	1	2
	2020	0,005	0,04	0.363	-0.053	0.105	2	0	6	3	1
	2021	0,005	0,04	0.32	-0.045	0.073	1	3	5	3	0
	2022	0,003	0,03	0.222	-0.028	0.064	1	1	8	1	0
	2023	0.002	0.023	0.19	-0.027	0.046	0	2	8	1	0
	2024	0	0.025	0.18	-0.037	0.058	1	0	8	2	0
Romák	2021	0.029	0.211	1.860	-0.327	0.443	6	1	0	0	5
	2022	0.018	0.130	1.052	-0.205	0.213	4	1	1	1	4
	2023	0.009	0.147	1.199	-0.239	0.313	4	1	1	2	3
	2024	-0.003	0.150	1.392	-0.233	0.231	4	2	1	0	4
NSZH	2021	0	0.168	1.203	-0.384	0.266	5	0	1	2	4
	2023	-0.003	0.116	0.771	-0.236	0.133	4	2	2	0	3
	2024	0.005	0.096	0.723	-0.152	0.126	5	1	2	0	3
Külföldiek	2021	-0.017	0.485	4.251	-0.400	1.314	3	0	0	0	9
	2022	-0.011	0.388	3.356	-0.452	0.856	4	0	0	0	7
	2023	0.038	0.273	2.243	-0.318	0.682	4	1	1	0	5
	2024	0.005	0.097	0.943	-0.114	0.154	5	0	0	1	5

FELHASZNÁLT IRODALMAK LISTÁJA

Berényi, Eszter, Berkovits, Balázs, Erőss, Gábor (2008). Iskolaválasztás az óvodában: a korai szelekció gyakorlata. In: Berényi, Eszter, Berkovits, Balázs, Erőss, Gábor: Az iskolába rendezett gyerek – kiváltság és különbségtétel a közoktatásban. Elérhető: https://real.mtak.hu/1676/1/47040_ZJ1.pdf

Berényi, Eszter (2018). Szabad iskolaválasztás és szegregáció. In: Fejes, József, Szűcs, Norbert: Én vétkem – helyzetkép az oktatási szegregációról. 57-66. old. Elérhető: <https://mek.oszk.hu/18200/18263/18263.pdf>

Hermann, Zoltán, Kertesi, Gábor, Varga, Júlia (2023). 3.2. A teszteredmények társadalmi egyenlőtlensége és az általános iskolai szegregáció. Elérhető: <https://kti.krtk.hu/wp-content/uploads/2023/11/A-teszteredmenyek-tarsadalmi-egyenlotlensege-es-az-altalanos-iskolai-szegregacio.pdf>

Józsefváros Önkormányzata (2023). Összefoglaló kutatási jelentés a „Befogadó óvodák” programról. A gyerekek tagóvodák közötti eloszlásának változása a szülők társadalmi státusa és etnikai háttere szerint a Józsefvárosi Óvodákban, 2020-2023. Hatástanulmány.

Kertesi, Gábor, Kézdi, Gábor (2004). Általános iskolai szegregáció – Okok és következmények. Budapesti Munkagazdaságtani Füzetek.

Kertesi, Gábor, Kézdi, Gábor (2009). Általános iskolai szegregáció Magyarországon az ezredforduló után. Közgazdasági Szemle, 56. évfolyam, 959-1000. old. Elérhető: https://epa.oszk.hu/00000/00017/00164/pdf/1_kertesi-kezdi.pdf

Oktatási Hivatal (2024). A digitális országos mérések általános leírása. Elérhető: https://www.oktatas.hu/koznevelas/meresek/digitalis_orzasgos_meresek/altalanos_leiras

Radó, Péter (2018). A közoktatás szelektivitása mint a roma szegregáció általános kontextusa. In: Fejes, József, Szűcs, Norbert: Én vétkem – helyzetkép az oktatási szegregációról. 57-66. old. Elérhető: <https://mek.oszk.hu/18200/18263/18263.pdf>

Tóth, Edit, Csapó, Benő, Székely, László (2010). Az iskolák és osztályok közötti különbségek alakulása a magyar iskolarendszerben. Egy longitudinális vizsgálat eredményei. Közgazdasági Szemle, 57.

évfolyam, 798-814. old. Elérhető: https://edu.u-szeged.hu/~tothedit/pdf/Kszemle_CIKK_1192.pdf

Varga, Júlia (2024). A Közoktatás indikátorrendszere – 2023. HUN-REN, Közgazdasági- és Regionális Tudomány Kutatóközpont. Elérhető: https://kti.krtk.hu/wp-content/uploads/2024/05/Indikatoroktet_2023.pdf

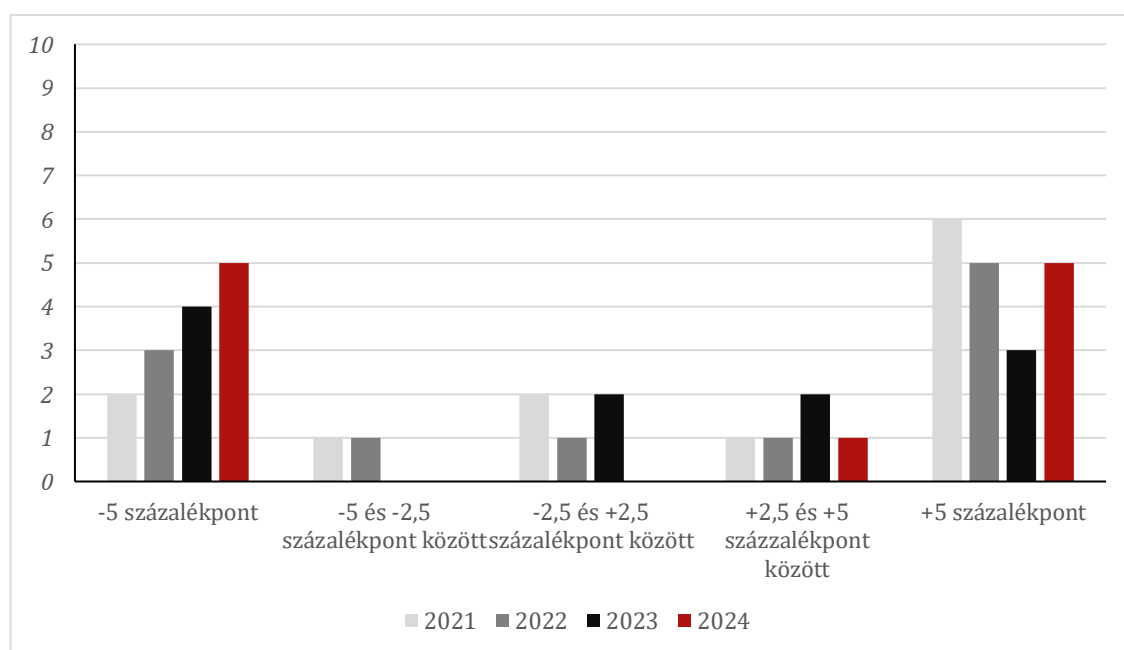

FÜGGELÉK

12. Táblázat – Külföldi (nem magyar anyanyelvű) gyerekek aránya óvodánként 2021-2024

	2020		2021		2022		2023		2024	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	-	-	11.9%	1.2%	16.7%	-3.1%	18.3%	-7.5%	32.4%	-15.4%
Pitypang	0.0%	7.0%	0.0%	13.1%	0.0%	13.6%	0.0%	10.9%	9.1%	7.9%
Tá-Ti-Ka	7.4%	-0.4%	6.5%	6.6%	20.0%	-6.4%	12.5%	-1.6%	25.0%	-8.0%
Mesepalota	-	-	-	-	8.1%	5.5%	20.8%	-10.0%	10.0%	7.0%
Csodasziget	11.4%	-4.4%	32.4%	-19.4%	28.8%	-15.2%	7.1%	3.7%	13.3%	3.7%
Virágkoszorú	19.4%	-12.4%	33.3%	-20.3%	20.4%	-6.8%	11.4%	-0.5%	32.3%	-15.3%
Százszorszép	2.4%	4.6%	6.7%	6.4%	9.6%	4.0%	5.7%	5.2%	5.8%	11.2%
Székhelyóvoda (Napraforgó)	-	-	13.0%	0.0%	13.5%	0.1%	6.9%	4.0%	12.0%	5.0%
Mackóvár (volt Várunk Rád)	4.2%	2.8%	3.6%	9.5%	7.7%	5.9%	4.5%	6.3%	5.6%	11.4%
Napvirág (volt Gyerek-Virág és Napsugár)	-	-	-	-	7.1%	6.4%	21.7%	-10.9%	22.2%	-5.2%
Tündérkert (volt Hétszínvirág)	17.6%	-10.6%	8.3%	4.7%	2.6%	11.0%	20.0%	-9.1%	25.0%	-8.0%
Napsugár	0.0%	7.0%	0.0%	13.1%	megszűnt					
Gyerek-Virág	14.3%	-7.3%	17.4%	-4.3%	megszűnt					
Kincskereső	megszűnt									
Szivárvány	megszűnt									
Kerületi átlag	7.0%		13.1%		13.6%		10.9%		17.0%	

7. Ábra - Óvodák száma a kerületi külföldi gyerekek arányának átlagtól való eltérés mértéke szerint

13. Táblázat – Átlagos kompetenciaeredmények a józsefvárosi óvodások továbbtanulása alapján, 2023

Matematika, 6. osztály				Szövegértés, 6. osztály			gyerekek száma az 1. évfolyamon (összesen)	gyerekek száma (óvónők)	romák száma	külföldiek
pontszám	eltérés Bp. (%)	eltérés országos (%)	pontszám	eltérés Bp. (%)	eltérés országos (%)					
VIII. kerületi iskolák										
Deák Diák 1.	1416	94%	98%	1354	93%	96%	40	26	10	...
Deák Diák 2.	1183	79%	82%	1137	78%	81%	0			
Németh L.	1237	82%	85%	1182	81%	84%	41	10	...	0
Vajda P.	1382	92%	95%	1343	92%	96%	49	36	10	6
Losonci téri	1308	87%	90%	1276	87%	91%	40	44	11	...
Molnár F.	1483	99%	102%	1405	96%	100%	55	49	10	6
Bp.-i Fazekas	1702	113%	118%	1623	111%	115%	51	16	0	0
JEGYMI	-	-	-	-	-	-	12	4	...	0
Összesen	1412	94%	97%	1354	93%	96%	288	185	47	18
Egyéb, nem józsefvárosi iskolák										
Iskolák, romák nélkül	1474	98%	102%	1439	98%	102%	1261	60	0	4
Iskolák, romák is	1455	97%	101%	1371	94%	98%	161	23	9	...
Összes iskola	1472	98%	102%	1431	98%	102%	1421	83	9	5

Megjegyzés: A Deák Diák iskolának két telephelye van, a második telephelyen csak 4. évfolyamtól kezdve vannak osztályok, így az iskolán belüli telephelyi átlagos eredményeket külön szemléltetjük. „Összes iskola” alatt azok a nem józsefvárosi iskolák értendők, ahova a józsefvárosi óvodákból mentek gyerekek. „Iskolák, romák nélkül” alatt azokat a más kerületekhez tartozó iskolákat értjük, ahova nem mentek roma gyerekek, az „Iskolák, romák is” csoport pedig azokat az iskolákat jelöli, ahol a roma gyerekek, másokkal együtt, tanultak tovább. Tehát így az utóbbi két kategória iskoláiba járnak összesen annyian, mint az első kategória iskoláiba az egyéb kerületek iskoláinak csoportján belül. A kompetenciamérések eredményei minden esetben átlagos értékeket mutatnak. A kompetenciamérés adatai a 2022/2023-as tanévből, a gyerekek számaira vonatkozó adatok pedig a 2023 tavaszán elbállagó óvodás gyerekekre vonatkoznak. A JEGYMI-re vonatkozó adatokat nem szerepeltetjük, mert a speciális iskolákban a kompetenciamérést vagy senki, vagy csak nagyon kevés gyerek írja meg, így azok nem tekinthetők megbízhatónak. A „gyerekek száma az 1. évfolyamon (összesen)” oszlopban az OKM adatbázisa alapján szereplő évfolyam-létszámokat jelenítjük meg. A „gyerekek száma (óvónők)” oszlopban csak azon gyerekek létszáma látható, akikről tudjuk, mely iskolában tanultak tovább, több óvoda esetében előfordult ugyanis, hogy az óvodaigazgatók nem rendelkeztek minden gyerekkel kapcsolatban pontos információkkal. A táblázat utolsó három oszlopában, az adatok érzékenysége való tekintettel, az alacsony létszámokat „...”-tal jelöltük.

14. A 2023-ban használt, egyes tagóvodáknak eljuttatott adatfelvevő ív

	2024-ben beóvodázott gyermek	2023-ban beóvodázott gyermek	2022-ban beóvodázott gyermek	2021-ban beóvodázott gyermek	2020-ban vagy előtte beóvodázott gyermek	Összesen a tagóvodában (1+2+3+4)
gyermek száma összesen						
ebből: roma nemzetiségű gyermek						
ebből: nem magyar anyanyelvű gyermek†						

† Kérjük, a romani/lovári/beás anyanyelvű gyermekeket a roma nemzetiségűhöz számolják

	óvodai csoport I	(óvodai csoport II)	(óvodai csoport III)	(óvodai csoport IV)	(óvodai csoport V)	(óvodai csoport VI)	(óvodai csoport VII)	Összesen a tagóvodában (1+2+3+4+5+6+7)
gyermek száma összesen								
ebből: roma nemzetiségű gyermek								
ebből: nem magyar anyanyelvű gyermek†								

	Gyermekek száma összesen	2024. szeptember 1 és 30 között a hiányzási napok száma (összes gyerek összes hiányzási napjainak száma együtt)
gyermek száma összesen		
ebből: roma nemzetiségű gyermek		
ebből: nem magyar anyanyelvű gyermek		

		Gyermekek száma (összesen)	ebből: roma nemzetiségű gyermek	ebből: nem magyar anyanyelvű gyermek [†]
VIII. kerületi (népszerű) iskolák				
1	Deák Diák Ének-zenei Általános Iskola és Gimnázium			
2	Budapest VIII. Kerületi Németh László Általános Iskola			
3	Vajda Péter Ének-zenei Általános és Sportiskola			
4	Losonci Téri Általános Iskola			
5	Molnár Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola			
6	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium			
7	Budapesti Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Iskola			
8	Józsefvárosi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Általános Iskola			
VI. kerületi (népszerű) iskolák				
9	Budapest VI. Kerület Bajza Utcai Általános Iskola			
10	Terézvárosi Magyar-Angol, Magyar-Német Két Tananyelvű Általános Iskola			
11	Budapest VI. Kerületi Erkel Ferenc Általános Iskola			
12	Boldog Adolf Kolping Katolikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Sportgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola			
13	Tóth Aladár Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola			
VII. kerületi (népszerű) iskolák				
14	Alsóerdősori Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium			
15	Erzsébetvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Művészeti Szakgimnázium			
IX. kerületi (népszerű) iskolák				
16	Patrona Hungariae Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola			
17	Bakáts Téri Ének-zenei Általános Iskola			

18	Budapest IX. Kerületi Molnár Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola			
19	Budapest IX. Kerületi József Attila Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola			
20	Ferencvárosi Sport Általános Iskola és Gimnázium			
21	Ferencvárosi Komplex Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény			
Egyéb				
22	Nem tudok válaszolni. (Azok száma, akikről nem tudni, mely iskolában tanulnak tovább).			
23	Külföldi iskola			
[Egyéb] Kérjük itt adják meg az iskola nevét, külön sorokban!				
24				
25				
26				
27				